

In moarn end in joun by Remmert Nyboer end sîn gesin : kluchtich blypil mei sang ...

<https://hdl.handle.net/1874/234487>

102

mm 10905

LB 70 IV

IN MOARN END IN JOUN

BY

Remmert Nyboer end sîn gesin.

KLUCHTICH BLYSPIL MEI SANG

in twa bidrieuen.

Fen de skrieuer fen: *Mal út Mal thús, De Segepreal*
for bigelove, ens.

TO LIOWERT

BY J. G. WESTER.

275-

ub 9/10

In moarn end in joun by Remmert Nyboer
end sîn gesin.

Sneijersdruk van J. R. Miedema, te Leeuwarden.

Bz. 1870. IV, 1

IN MOARN END IN JOUN

BY

Remmert Nyboer end sîn gesin.

KLUCHTICH BLYSPIL MEI SANG

in twa bidrieuen.

Fen de skrieuer fen : *Mal út Mal thús, De Segepreal
for bigelove, ens.*

TO LIOWERT
BY J. G. WESTER.

Personen in 't foarste bidrieu.

REMMERT. *In boer.*

LYKELTSJE. *Remmert sin frou, boerinne.*

JAPKE. *Hir dochter.*

LOLKE. *De soan.*

SAEPKE. *De skroar.*

WIMKJE. *De faem.*

HARKE. *De feint.*

MOSES. *In joad.*

In it oarde bidrieu.

Al de foarigen mei de:

LANHEARE. *In jonkerboer.*

It foarste bidrieu spilet in de deistige, it oarde b
drieu in de prunkkeamer fen Remmert Nyboer.

In moarn end in joun by Remmert Nyboer end sîn gesin.

BLYSPIL ÎN TWA BIDRIEUN.

Foarste bidrien.

It toaneel is de deiske wenkeamer fen boer Remmert. De boerinne sit besiden de tafel de broggen to smarren, dy hia in raspe tsies dippet end roun set. Nionken har sit hir dochter to ierdappel skilten. Mear up de foargroun sit Harke to koalraep snyen. Midten oer de keamer is Winkje sitten gien to kofje mealen. Lolke stiet oan 't ein fen de tafel mei borstel end skoen in de hannen, to skoensputsen. Hia benne oltigeare in hir deistige klean, mits Lolke, dy is yet wol in 't underbaitse, mar hy is knap forklaid, it is hem ou to sjen dat er foart scil.

It stik spilet up in boerepleats up 'e klai, net malle fier fen Liowert, bigeliks to Wirdum, Goutum, Hempens ef der carne. De tiid fen handeling is op Maye Birgermerke moandei moarne.

1e TOANEEL.

HARKE.

Hwet is 't moarns yet diverske kâld op it field, de hannen benne my sûver knofflich fen 't meltsjen.

LYKELTSJE.

Ja junge, mar 't is yet maye, end maye seit men wol ken de skiere skrie yet fen »kâld kâld» kraye.

JAPKE.

Ei mem, hy praet sa mar hwet, um dat er it lant het oan 't koalraep snyen.

LYKELTSJE.

Benn' dat de boer sîn giesen? Dou kens'te se ûs under thedrinken hiel wol gau in daelders snye, it is ûs lêste soad, end as der hioed in goed stik spek in bisean is, sis ik, end dat ha 'k altiid sein, den scil jimme se hiel wol lêste.

HARKE.

Frou wul fêst sisse, dat Harke net kleye scil oer knofflige hânnen, as 't oan krebjen ta kumt. Mar ik hâld fol dat it moarns kâld is.

2e T O A N E E L.

De foarigen mei Remmert, dy under it petear in kaem is. Hy het him — ken men wol sjen — huet um de holle spield, hy nimt de skoeteldoek fen de tafel end drageet him der mei ou, wilt er up Harke sîn sissen folgje lit:

REMMERT.

Mar ik lieu doch dat wy foroaringe fen waer krye, it het my fen nacht den sa in 't lofter skalderbled stitsen.

WIMKJE. *(Dy 't kofjemealen dien het, end in 't bakje siucht, end der mei oer ein giet, end it bakje — um er oaren in sjen to litten — oer de tafel halt.)*

Der seit de boer hwet dat ik daelk lieu, siuch is, sa fliucht de kofje in 't bakje um, en dat bitsjut unwaer.

LOLKE. *(Loaitsende.)*

Ha! ha! ha! ho mear as 't dou den in 't kofjemealen henne en wer skoddeste, ho mear unwaer as wy krye. In moai middel om unwaer to kryen. Nou ken men begripe dat it jamk sa unwaeret, in bilte kofje mealster benne sa rûsich!

LYKELTSJE.

Spot mar net mei de buter heite, ik sis, end dat ha 'k altiïd sein! mennich it er brea mei. Dou kenste hioed bêst hwet up dîn baitse krye.

WIMKJE. (*Dy de kofje út it bakje wei in de kofjetsjettel dien het dy oan 't ein fen de tafel stiet, oug eande.*)

Dat scoe men hoopje, den kaem boantsje moai om sin loantsje.

3e T O A N E E L.

De foarigen sunder Wimk. De boer is wilst tsjin Harke oer, nionken Lykeltsje sitten gien.

HARKE.

Dat is ek bêst moglik, hwent Birgemerkes reïnt it meast altiïd.

JAPKE.

Ik wit to minsten net hwetste by skoën putste, hâld dêr mar mei up hïu, hwent as 't it mei de holle net bïrenste, mei de foeten to minsten net.

LOLKE.

Nou, hear nou is oan, wol/dou pist, end as 't dou er is út siste is 't in wonder ho alles in fieren mat. Trip trap, trip trap, sa trippelt jïfrou dêr henne.

(*Hy bout in forsichtig geande jïfrou up bïspottelike wïise nei.*)

REMMERT.

Stil, gjin gegekooanstek in de iere moarn, dou maste hioed lieaver mar goed út dïn eagen sjen, end lit dy net bidraye. For de kou mast op sïn minst hundred in fiiftich easkje, end foar it hokling wol fiif en sestich. Dou kenste altiïd to ouslaen kumme, end dou hest dêrre to Birgum kyhandlers dy by de pinken benne, dêr kenst up oan.

LOLKE.

Lit heit my dèr mar fry mei oanpiele. Kenne hia lekje, ik ken priisgje. It is gies um goare, hadde hia in mule, ik nim miners ek mei.

(Lolke het under ien end oar sin jaske oandien, strikt der de borstel oer, end sa siucht er by it sissen fen it leste in de spegel. Nionken de spegel henger in trump oan de mure).

LYKELTSJE.

Hea Lolke, dou stiest er nou foart by, stap efkes op in stoel en jow my in bak út de trump dy der oan de mure hinget.

LOLKE.

Junge ja, kry ik earst yet in bak op it brogjen?

LYKELTSJE.

Ne dou net, ik hab er dy in stik pikelflesk uplein, mar it is foar Saepke. Saepke komt hioed to nayen.

HARKE.

O Lolke! hearst it? Saepke kumt hioed, den meist din hert wol thûs bliue litte.

LOLKE. *(Mem de bak jaende).*

Um twa magen mei to nimmen, lik as folle plesiermerke-reisgers likje to dwaen, der scoe men — hwet my oangiet, — it bêste fen hoopje.

LYKELTSJE.

Dat sis ik mei, in feint as dou, ken wol oars oan kumme, ik sis, end dat ha 'k altiid sein, ien mei modder oan de kloet....

REMMERT. *(Falt hiar in 't wird).*

Krye wy hioed de skroar al wer? Dat is mar wike op wike in skroar, O! lieve goant, by heit end mem wit ik yet skoan, kaem alle healjieren in skroar oer de flier, faeker net.

LYKELTSJE.

Nou ja — dat scil den fêst ek wol wêst ha do se yet feint end faem wieren, ik sis end dat... (*de oaren begjinne to loaitse dat se skodsje*). Wêr?... wêr? loaitse jimme um?

JAPKE.

Wel om mem, mem seit dat pake en beppe fêst yet feint en faem wieren, do heit end hir dêr alle heal jieren mar in skroar oer de flier seagen.

LYKELTSJE.

Nou ja, ik woe mar sisse, end dat.....

LOLKE.

Wol ja, dat de âlders trouw benne end bern ha kenne, end dat se doch feint end faem blieue. Rie rie hwet is dat? Ha! ha! ha! (*Lolke stoppet de piip*).

REMMERT.

Allegeare allike folle hwet dat is, mar dit sis ik mar, dat hiere al raer hwet by en/or lape wirt. Japke sit soms hiele dagen to naven. (*tsjin Lykelstje*) dou jamk in healen, end Wimk alle jounen, end doch is min fesje in saun dagen yet net makke wirde kennen, (*spitgniesjende*). Hier wirde fêst mar altiid moaye jirkjes end jepontsjes, kraegjes end kantjes by en or flânse, oars scoe de boer sin fesje gjin wike oan ien in flarden umtiermje.

LYKELTSJE.

Ik sis, en dat ha 'k altiid sein, as de manliu oan 't hushâlden kumme den scoe men de bûse ûtskurre. Mar kum oan it is my it lilik wirden net wirdich, lit ûs de hannen gear nimme.

4e T O A N E E L.

DE FOARIGEN. WIMKJE.

*Wimkje kumt gisten up mei in gortling
in de han, dat se by Harke del set, under
it sissen fen:*

O hearink, scil ik jimme gau is hwet fortelle? ef wite jimme it al?

DE OAREN.

Hwet mienste?

WIMKJE.

Dat er fen nacht strúnjeyers up ús hiem west ha, dêr stiet mei krit in hiele rîm up de skurredoar.

*Allegeare mits de boer end frou mei
greate binying.*

In rîmstik? Dat matte wy daelk sjen.

It jungfolk rent bare flink ou.

5e T O A N E E L.

REMMERT end LYKELTSJE.

REMMERT.

Ei Lolke bliu dou hier mar end meitse lieaver foart, dou biste neat to foarlik nei min sin, it spoar wachtet net. Dealis, ik wit net hwet se nou wer foart dugge to fleanen.

LYKELTSJE.

Né, dat sis ik mei, mar dou seiste ny 's dou wist net hwet Saepke hier binaye scoe, mar ik sis end dat ha 'k altiid sein! sukke dingen mast dy net mei bi-moeye, dat benne frouliu's saeken. As 't wiif de boel binnen doar knap by en or hald, ef dat se it útride lit, dat skeelt safulle. Dou maste gjin janhen wirde, gin my doch in skroar, end de fyfkes dy der oan foart geane der scil dy gjin lest fen oer kumme.

REMMERT.

Dat wit men yet net, der bistiet in forbân mast tinke

tusken in skroar end moaye klean, tusken moaye klean end in klaying-keapman, end tusken skroar, moaye klean, keapman end in doarwaerder, end twisken doarwaerder end neaken en bleat op de dik stean, begripste? End *dat* siuch ik er in.

LYKELTSJE.

Ja — ik sis, end dat ha 'k altiïd sein, it giet dy lik as Yntsje Jans, dou siuchtste jimmer kelte mear as in gewoan kristen menske, mar siuchtste den ek nen bân tusken in skroar en ûs Lolke? Der hab ik mear noed mei. Saep is leidich end ûs soan jung, end as 't moglik is den mat er heger oan, end der um nim ik Saep hioed siuchste? Hioed krekt, nou Lolke foart end nei Birgermerke is, den ha se hioed en or net up 'e wink, end ik sis, end dat ha 'k altiïd sein, út it each, út it hert. Sis nou is of ik it net forstannich oanlis.

REMMERT.

Bisunder, bisunder! mar den sit dat er efter.

LYKELTSJE. (*Skenkt kofje in.*)

Ja — end der sit yet mear efter. Birgum is in fornaeme pleats, end nou ben ik — fen praet kumt praet — wis wirden dat dêrre yet al moai forskate fammen benne, knap end wolbiheind, end ek mei duiten dy net bisteld benne. Nou Lolke is net unknapp, dat sis ik end dat ha 'k altiïd sein; fielst it nou? (*Hia stimplt Remmert oan*) men koe nooit wite wer de jonge sîn avontur sit. Klai of wâlden, dat scoe dy 't selde wol wese, as er mar to rispen foel.

REMMERT. (*Loaitsende.*)

Ha! ha! ha! Gekheid, allegeare gekheid. Trieu in foreale bernehert in in âldwiive snufdoase, end dou krigeste in unhûrich stik flêsk. Lit de bern mar stil in de apel bite dy Oerâlda hiar jowt, dêr scil se it bêst fen dye; fulchje mîn ried, end bliu bûten de bern hir fryerye. Ik ha hioed fulle mear sorch end noed foar Lolke sîn jild dat er foarde ky bart, as foar sîn foreale sinnen.

5e TOANEEL.

De foarigen. It jungfolk kumt under drok petear wer in.

TRUCH END OR HINNE.

Dat het Gauke ús stellich lapt. *Ja* mar de undermaster is ek in raeren ien. Ik hald 't er stellich foar nimmen oars as de nye klerk fen 'e siktery, ens.

REMMERT.

Ei hâld dochs up mei dat gesnetter, kum lieaver by de tafel en lit ús foartfarre.

LYKELTSJE. (*Wilst de bern end boden — mits Lolke — hir plak wer innimme*).

Nou — vertel ús nou ek is, hwet er up de skurredoar stoe.

LOLKE. (*Wilst Wimkje kofje in yet, en Lolke de thestove nimt om oan it komfoar dat der in stiet de piip oan te stekken*).

Dat scil ik mem sisse; der stiet in knap skrift up de skurredoar:

»Hier ha de fammen er slach fen um fryers to luken! Dy wite hwet se lieaver ha as smoarkoeken.»

REMMERT. (*Loaitsende*).

Ha! ha! ha! dat ha dy sliuchte frouliu nou foar hiar glurkjen end malfarjen. Sa kenne se yet is in 't almanak kumme! ha! ha! ha!

JAPKE.

Wy benne neat oars as oare fammen, der hoeft heit sa net fen to bearen, suver neat oars, hwet seist' dou oars Wink.

WIMKJE.

Ne neat oars, alle fammen dy 't libben lêste, meye up hir tiid wol graech is in feint up side ha. Sa giet it ús, mar in oar ek.

LYKELTSJE.

Hearst it Lolke? Wimkje seit: as de fammen it libben lêste, wulle se up tiid wol in feint up side ha. Dêr maste hioed to Birgum mar um tinke, sikje dêr mar is ien út mei modder oan de kloet, hwent sa ien is dien fôech wol, dat sis ik, end dat ha 'k altiid sein.

HARKE.

O headen ne Lolke, duch dat net. Nim din hert end froede sinnen wer mei nei hus, hwent o! dy Birger frouliu! ik sis 't jimme der benne goeds under dy kenne hiar redde. Hwet ha se my foar in jier mennich is kroade, dat forjit my nea.

LOLKE. (*Set de thestove wer del.*)

Ho den Harke, fortel ûs dat gau is.

HARKE.

Wol nou, 't is nou in jier mennich lin, it wie do 'k yet by Greultis wenne, do masten wy ek nei Birger merke, ikke, Mient end Sje, wy rekken mei ûs tryen in de faitonne, Mient end Sje kaemen des tiids in Trînwalden by de frouliu, end der scoeden hia den mei to lits Bergum-merkje, end ik scoe den to Bergum min avontur sîkje. Do seach ik derre up de huke ten in steech sa 'n eeuich knap faem stean, mei in kleur as molke end bloed, it wier in skildery.

JAPKE.

Den wie se yet knapper as Wimk, Harke?

REMMERT.

Stil, gjin gesnetter, lit Harke 't út fortelle.

HARKE.

No, ik knikte har ta, hia knikte werum, ik glimke har oan, end hia glimke my oan, ik tochte dy wul hwet, ik die de drieste skoer oan, end ik up har los. Ik frege har ef se ek wiste wêr eane hier sigaren to keap

wieren. Ja, dat koe se my wol bitsjutte. Do frege ik ef se ek wiste wer men se oanstiek. »Oan d' iene of oare ein,» sei se, »in de midden hie se nea fen heard.»

LOLKE.

Den wie dy ek net up de mule fallen do 't praten leard waerd.

HARKE.

Um 't efven net. Ik sei: »nou jou kenne je redde lieave, je benne net fen jister, mar stel dat ik joun is by jou kaem um in sigaer ef piip oan to stekken, ken ik er den up rekkenje dat je mei my to merkjen geane?» Do lake se den sa, end derby kaem ik in rige snie wite toskan to sjen, wel man! it wier in marakel, sa moai.

WIMKJE.

Hearink hearink! werst' ek net um tinkste, um de toskan, hwa tinkt nou um 'e toskan?

REMMERT.

As de feinten der mar mear om tochten den trouden se fêst nea mei ien mei hier up de toskan. Hwet seist' dou oars Lykeltsje?

LYKELTSJE.

Ik sis, end dat ha 'k altheid sein!....

LOLKE.

Harke mat gau foart farre.

REMMERT.

Nou, hwet dwaen de frouliu 'r den in mei har gesnetter. Ho gung it do Harke?

HARKE.

Hia lake, end to mear waerd ik op har foreale. Earst like 't wol dat se neat fen my wite woe, mar up it lêst kaem it sa fier dat hia 'r net tsjin wese scoe as har hushear it mar lye woe, wêr út ik upmakke dat hia hushaldster wier by in ald rentenier af sa. Hia bitsjutte

my wèr lia wenne, end sa stelden wy 't dat ik er de joune um in ure ef acht kumme scoe. Ik wier mei mìn fangst dusdaenich in de wolken, end in mìn oermoedigens drunk ik er mei Sye en Mient mar in goed glès win up. It koe do wol lye. Nou, ik er de joune up los. Ik foun har in skimerjoun by de tafel sitten, end foar it rampt in de huke siet in knap jungkearel. Up de tafel stie in panne mei smoarkoeken, waerm end wol, ek rùkt' er fen fet brieden. Ik wenske hiar frieunlik goen joun, end hia wensken 't my wer um, end laken beide bidest end aerdich. My waerd in stoel joun end in piip presentaere, wy praeten hwet, mar up it lèst frege ik den mar »ef hia ek hast klear wier, end ef hia ek mei út gung?" »Klear end klear," sei se, »is twa, ik hie 'r sa'n stummen sin oan um is mei sa'n tseppe klai feint to merkjen, mar mìn man hiere," end der mei sloech se de jungkearel nionken har op it skalder, »dy wol 't net lye, is 't net binaud?" End do hia dat sei lake se dat se skudde. Ik sei: »Ben je den troude?" »Ja," sei se, »mar dat je my yet net foar in äld wiif slieten, ken 'k jo forjaen, hwent wy benne yet mar älve dagen troude wèst." Ik waerd — um it wird — my jimme wolnimmen — in de iere moarn mar to brucken, divels, ik slöech up de tafel — dèr siet ek in snaps in end den wirt immen meastal hwet skermanestich, no — ik slöech up de tafel, end ik sei: »hwet divel nou, sa ben 'k yet nea forrifele, dit is gemien dwaen." »Hou, hou!" sei se, »bidaerje hwet feint! ik ha jou mìn wird joun, foar sa fier as mìn hùshear it lye woe, siuch hwet scil ik dèr nou oan dwaen. Mar wès nou mar to freden, praet hier hwet, end smook hier hwet, end wy hadde — um dochs hwet to merkjen — smoarkoeken bakt, it jou mar stil in smoarkoek mei ús. Wer wenje jou egenlik?" Ik sei: »det rekke hiar net, mar in elts gefal dèrre, wer se wol wisten hwet hia lieaver hieden as smoarkoeken, end sa rekke ik, in pleats fen nionken en jung faem to merkjen, mei in gliene holle Birgem wer út.

*(It selskip het wilst Harke fortelt truch
loaitsen har nocht oan 't forhael toand.
Oan 't ein barst it út)*

Truch in or henne.

O! lieave tretsien! O santsien in gjin ein, o! fadur!
O! kriminikes! Ik sis end dat ha 'k altiid sein!....

LOLKE.

Dy grap heste ús nea earder forteld.

HARKE.

Nou, hwa fortelt sin egen missetten ek. It rolle 'r
nou sa út, um dat frou-Lolke to Birgum oan in faem
ha woe.

REMMERT.

Ja moai! Dou fortelst it up de riuchte tiid, Lolke
ken der in les oan nimme end siuch goed út sin eagen.

LOLKE.

Heit wol sisse — dat ik nen trouw wiif foar in faem
oansjen mat. Ik scil my gjin bliine hinsers foar de doar
lisse litte, der foar ha 'k yet in to goed forstan.

REMMERT.

Ja junge! dat sei de snòek ek al do er de kikkert in
't wetter sparteljen seach. »Do sist' my net forrifelje,»
sei er, mar mei dat al, hy krige 'r sin oan, hapte eind-
liks ta, end sa krige 'r de heak in de bek, rekke fest
en stoar mei nei birou.

LOLKE. *(Stekt de piip yetris oan).*

Ik scil my net fange litte, sa moai scille de kikkerts
net kroakje, hab er gjin noed mei.

HARKE.

Ef Saapke mast sa fulle mans wese.

LYKELTSJE.

Ei, hwet praetste fen Saap. Lolke ken wol heager
oan. Hy mat to Birgum sis ik, end dat.....

REMMERT. (*Tsjin Lolke mei oandacht.*)

Tominste hondert end fiertich foar de kou end up sin minst trye en fiiftich foar 't hokling barre. Dou wist it, dat het Haike Hoarn ús bean, en foar dat bod stiet er yette.

LOLKE. (*Dy yet in pantsje fol kofje up drinkt.*)

Ik scil der wol mear út meitse.

LYKELTSJE.

Nou, as 't er in dekeat mear út makkeste, den sit er in frolike joun up. Jimme praete den fen smoarkoek-bakkerye. Mar den scille wy dy grap is ha, den scille wy is smoarkoek bakke.

HARKE en WIMK.

Moai frou, moai!

JAPKE.

Den masten wy er lanheare joun al up unthelje.

LYKELTSJE. (*Stumpt Japke oan dat se swye mat.*)

It waer scil hioed lieu ik wol gean, it wirt hwet hiochter. Hark! Stil! rupt Geale net? (*Allegearre harkje se.*)

LOLKE (*siucht thruch 't ramt.*)

Ja wrichtich, Geale is wrammels al mei de ky up de dik. Jow my min brogge sa mar.

REMMERT.

Ik sei it al, it mealt fiersten to lang um.

LYKELTSJE. (*Het de brogge in in stik pompier betoard, dy se Lolke sa oerjowt.*)

Nou goereis Lolke; pas up en kry nen ungeluk.

REMMERT.

As dêr up to passen foel, scoe 'n er net folle ungelukken wêse.

LOLKE. (*Ougeande*).

Goe moarn allegeare.

D' OAREN.

Goereis

JAPKE. (*Him neiruppend*).

Swiet wolkom thus mei nimme.

LOLKE. (*Fen fieren*).

Dat hoopje 'k.

6e T O A N E E L.

DE FOARIGEN (*sunder Lolke*).REMMERT. (*Oereingeande*).

Hawar, ik ken 't net helpe, mar en goed boer sorget allike folle fen 't fê ou dat er great bringt, as fen sin egen bern. (*Ougeande thruch de foardoar oan de riuchterside, dêr Lolke ek ta'n út gien is*). Ik mat se de dik in eintsje ûtbrenge.

LYKELTSJE.

Siuch, nou dou wer foart to fleanen. (*Remmert ou*).

7e T O A N E E L.

DE FOARIGEN. (*Sunder Remmert*).

Nou wy farre foart, it is al sa let as ik wit n't hwet. Kum wy bite 'r mar in, domeny mat snein mar in goed wird foar ûs dwaen. (*Hia bite in de brogge*).

WIMKJE.

Ik tink er faek um, moandei moanen is 't hier al-tiid let.

JAPKE.

Sis dat net Wimk, hwent do mem dy fen de moarn rôp, du seiste: »o hearink hwet is 't yet betiid.»

HARKE.

Just Japke, sa wite de mensken in bilte dingen út'to lissen sa 't bêst past. Mar 't scil my is lêste hwet reis as Lolke hioed krige.

LYKELTSJE.

Dat scil hiel wol goed gean. Ik sis, end dat ha 'k altiïd sein, Lolke benne de saeken tabitroud.

WIMK. (*Tsjin Harke.*)

Hy is to minste gau gearder as dou, hy scil gjin troude frouliu foar fammen oansjen. (*Lud loaitsende.*) Dy grap is den sa stumme moai, ha! ha! ha! — dat as wird ik in âld wiif dy 't up in krukje springt, ha! ha! ha! den scil ik dêrre yette um loaitse.

HARKE.

Sliuchte blei, den scil dy 't loaitsen wol forleard wêse, mar ik ha mar leafst dat st' er fen swyste, hwent as in gek er fen kumt to hearen, dy makket er licht in boerefrisk stik fen in 't almenak, end der wul ik mar lieaver net in.

JAPKE.

Krigeste dy nacht ek oars hwa op side?

HARKE.

Och hwet scoe 't, nen wearlach, al hwet trinten end knap wier, wier bisteld ef binnendoaren, end hwet oerbliu wier min gading net.

WIMK. (*Krekt as hearde se hwet.*)

Stil! hoar! (*Hia giet foar 't ramt stean*) dêr wirt ruppen — (*Foar 't ramt.*) O hearink siuch hier is, o krennis hwet giet dat hokling oan!

(*Hia geane ringen olle gearre foar it ramt stean.*)

HARKE.

Te deale dat giet forkeard. (*Harke ou.*)

LYKELTSJE.

It leit lieau 'k wrichtich al in de sleat. (*Lykeltsje ek ou.*)

JAPKE.

Der wol ik ek by wêse. (*Japke ek sa.*)

Se TO ANEEL.

WIMK. (*Allenne. Yet foar 't tramt.*)

Dat het de klai buppe de wâlden foar, dat men it rume field oersiucht, end sa bart it sims dat in faem sneun ef sneintojounen har fryer kummen, ef moandei moanen in nochtren hokling in de sleat roljen sjen ken. (*Hia giet foar it ramt wei end begjint de boel hwet up to reddn.*) Mar dêr um net, do 'k in de Foxegatten, to Rottevalle end in de Kniipe foarkearde, seach ik in de wâlden ek wol mennich derten hokling up twa schun-ken fen 't riuchte paed ou in de sleat fen earmôed end fortriet roljen. De libbensstriid is sa great, end eltse menske is in diveltsje jown, der er libbenslang mei to kampen het, wirt it diveltsje baes, den reaget de ingel mei 't glicune swird jin handich it paredis út, end mar al to jank wirt it diveltje baes end dêrthruich reitse 'r folle buten 't paradys fen frede end rêst, end krekt as 't hokling by de wâl del. (*Hia slacht up it 't hert end sprekt tsjin de taskouers.*) Ik hab ek in diveltsje in my, end 't is it selde diveltsje dat sa mennich jung faem kwelt — it is de sucht nei moai, dy us forret um buppe ús kreft en jild út to blinken. Us boer het wer in oar diveltje, dy mast in it Tirkelân wêse, um hy ken him mei de patsjes fen sin Lykeltsje allenne, net birongje litte. O! dat diveltsje, it laket sa fininige moai; hwet het it in mennich hus end herte de hel brocht, dêr in paredis wêse kennen hie. End sa 'n man as ús boer scil de order binnendoar hânhavenje: »ik wul nen fryerye oan hus ha'' — hawar! it is om slop to wirden fen loaitsen, sels de hannen net thûs hâlde to kennen en den dat. Mar scoe 't folle wettemakkers en sedemasters sa net gean? Mar mei dat al, as wul de boer

nen fryerye oan hus ha, dêr giet hier wol hwet um. As Saep hier is to nayen en Lolke siucht rumte, hy hengt it skroarke gau um de lea, 'k ha 't mei egen eagen wol fiif end tweintich kear sioen. Japke — in bêst fanke is 't, nimt ek wol is hwet se krye ken, likwols hia is bisundere foarsichtich en stiet bisunder up hiar stik 'k Hab sorch dat se to heach oan wul. End hwet my oangiet! as hy er him by hâld, den bliu ik by Harke! Harke en Wimk, end Wimk end Harke. Hwet ken 't al stumme aerdich! no ha wy hier al twa jier tsjinne, en buten Lolke, Jap en Saep, wit in de hus, noch in 't gea, nen kristen siele end sittepit fen ûs iens wesen. Nou seit Harke: it is in raeren ien — as de boer dy wer in riksdælder biet, foar in tutsje, snap dou dy mar, as de gekken it kwit wulle, ken de onnoaselen it maklik krye. Mar o ne! dat net heal, lieaver steare as forbearne fruchten ite. Wè! de faem dy de moaiste kroane, de kroane fen reinheit end unskuld mist. 'k Ben fry hwet liaver in tsjinstfaem in eare, as in floddermadam in skande. Ja, men mat jin earen skudsje kenne dat se klappe, den knipt men up de neil! end trillet it hert foar God noch mensken. (*Hia siungt, wils hia 't koerke en æmer upnimt, thruch Harke brûkt by 't koalraep-snyen*):

(Wiise: *Kaatje kom aan*).

Trinten jungfaem!

Flink end bikwaem!

Earber end rein is yet mear as foarnaem,

O! thruch de wensk um in jiffer to likjen —

Wist mennich fanke de deuchd to untwikjen,

Mar jifferke fein!

Din luk wier forspein!

Och hertsje, dou kaemste bidragen oan 't ein.

Moai is ûs wit!

End 't bliu jamk in striid,

Um 't moaye wer master to warden altiid.

De heachmoed dy slûpte al in Eva hir herte,

End 't jowch oan de wrald sa'n ellende sa'n smerte,
 Mar nimmen dochs mear,
 As in fanke dy d' ear,
 Forret truch de prunksucht, lichtsinnich forlear.

Smel is de wei!
 Mar in Himmelske dei,
 Bliuet eeuich dy eabel en knap bliuet, binei.
 Ja fammen! o fammen! in suver gewisse,
 Wy kenne it, wy matte it, end wy wulle it net misse.
 Dat jowt hwet forslit!
 End hwet ûs untgliet!

In kroane end in kranse dy oer 't grêf sels bistiet.

End ja, as 't einde mar frede wêse muchte, plicht beppe wol to sissen, den macht de libbenswei wol hwet hoblich renne. Mar mei lichtsinnigens en îdeltuterye in goed ein berikke! ik wit net of dat wul lukke ken. (*Hia siucht truch it ramt.*) O! lieave sauntsjien hwet ha se derre in spil mei dat hokling, mennich âlder het net mear wirk um hir hokling op twa skonken, dat truch de weelde bidoarn is, up it droege to halden, as hia dêrre. Siuch de frou is luken. Ik sis, end dat ha 'k altiid sein! it scoe de fraech wêse as 't jo man wier, ef jo den sa skrepe scoeden. Mar wrichtich, ik mat er ek henne, de katten scille hier wilst de lever net fen 't brea kaepe. (*Hia giet mei amer end poesfet ef koerke, flink nei efteren.*)

9e T O A N E E L.

SAAPKE. (*De skroar kumt up, kreas end kein lik as in skroar heart to wêsen. Hia het in kîp oer it silveren eariisder. Hia kumt bidaerd in, end siucht nuverich up dat er nen fults in de hûs is.*)

Hwet scille wy nou ha, nen ien kristen siele in de

hûs? Efter ha 'k ek gjin ien sioun. (*Hia rupt*) Frou!... Japke!... Wimk!... (*Tsjin de taskouers.*) Lolke doar ik net ruppe, hwent wrichtich it is ef de wearklank dat wird tusenkear in mîn hert herhellet. (*Hia rupt wer truch de efterdoar*) Boer! Harke!... nou it is fremd, mar 'k ben hier noed net foar it earst, ik wit my to rêdden. (*Hia set hir kip ou end sa siucht se in fèsje oer de stoel hengjen.*) Scoe 'k dit fèsje meitse matte? 't is bêst moglik. (*Hia bisiucht it.*) It siucht er up de rêch hast út as Paris in simmermoane fen 't jier sauntich do d' *internationale* 'r hûs hâlden hie, in alle flarden. Mar (*Hia hifket it fèsje.*) De buse liket Prûsisk, dy weacht net licht. Der sit jild in, end ek fry hwet, it is de boer sin fèsje — nou! den het dy jister net mei de lege buse roan. Lit my um aerdichheid is sjen hwet er in sit. (*Hia kriget it jild út 'e buse en tellt de riksdielders.*) Ien, twa, trye, fiouer, fiif, seis, saun. Stil, hwet is dat yette? in pompier? In muntsje wrichtich fen tsien goune. O! o! wier it miners. 'k Hab trye end tachtich goune foar in gouden eariisder in de sparbank, dêr dit is by! nou! dat wier hwet. Den wie 'k er hast. Siuch, trye en tachtig end tsien is trye end niugentich en tsjien is houndert end trye! wrichtich ik kaem in stik hinne. O dy deale! hwet ken in jungfaem in de forsikinge laet wirde. Mar as ik dit jild nou is kaepte, end as se er den um oan 't sikjen gungen, scoe 'k it den ek to krap krye kenne? End — as men den is in kwea each up my slôech, hu wier 't den? Likwols as ik my goed krankil halde, den kraide 'r nea in hoane nei. Dat 's fen sels — hwet scoen s' er fen meitse. Wimkje end Harke koeden 't ek up 'e kop krye. Jap ef de frou koe 'n 't ek hiete krige to hebben, um er in stilte hwet moais foar to keapjen. De boer koe ek miene dat er it weibrocht hie. Wrichtich, it is ef it my sa mar jown wirt. (*Hia stiet efkes in twastriid*). Mar o! Heare! ne — ne — ne — (*Hia trieut it jild wer in t fèsjebuse, end sungt: Wiise: Soll ich mein Tirol nicht wieder sein.*)

O slik! sa fulle benyd up ierde,
 Hearskeresse fen 'e wrald,
 Ne 'k lit my net thurch dy forliede,
 In earlik herte is 't der ik my oan hald,
 Al waerd ik ek thurch dy in de forsiking laet —
 Ef ik foar altiid fen mîn Lolke skaet,
 Wei fen my! Wei fen my!

(Hia smit it fesje fen hir up 'e stoel del).

Ne 'k lit my net thurch dy forliede,
 Wei fen my! Wei fen my!
 Ek yette as 'k mîn sin hier nimmer kry!
 Hwet brengt it jild al leed en smarte,
 Rou end sielewedom mei.
 Hu bande it jamk út mennich herte,
 De Himmelfrede foar helske unrest wei.
 Och dat it menske in eltse libbenslot,
 In al sin dwaen end libben tochte, God,
 In earlik hert! in earlik hert!
 Is mîn earekroan, mîn greatste skat.
 In earlik hert! in earlik hert!
 Oerwint de dead mei al sin eangst end smert.

*(Hia ducht har naiskelkje foar, end har
 skiere up side wilt hia seit)*

O ne! foar nen jild in de wrald woe ik er up sa'n
 wiise oan. Lieaver mîn libbenslang in silveren eariisder
 up e holle, as up in unriuchtfirdige wiise in gouden.
 Mîn holle scoe barne tochte my as ik it up hie. As
 mat ik ek altiid blieue dy 'k ben, ef mei my nea hwet
 betters barre, ja as mat ik ek fen Lolke ousjen, ho
 swier 't my foel — ja, hwet ik ek wenske! in earlik
 hert — ja dat! dat! mat er mei my in 't gref sinke.
 Mar stil der kumt fults.

10e T O A N E E L.

SAAPKE. LOLKE.

(Lolke kumt hird in rennen.)

LOLKE.

Hearink Saep bist dou hier ollenne? *(Lolke gi't mids*

oer de flier up in stoel sitten, end bigjint rimpen sijn hoasen út to tsjen.) Help my gau fanke, ik en Geale scille mei in pear ky nei Birgermerke, end der kriget it hokling sa'n sliuchte rite dat it by de wâl del reket. Mei mannemacht ha wy 't mei luken end hisen wer up 'e dik krige, mar ik hab by dy kream de poat fortard, ik ben klets truch wiet wirden um de foeten. Sa wul ik net up reis.

SAEPKE. (*Siket um de hoasen*).

Is 't fults yet ollegeare by dat spil ?

LOLKE.

To gau hiu, hia lisse dér under in dat kastje. Ja — hia brenge Geale hwet up stap, ik mat ek gau wese ef wy kumme to let by 't station. (*Saapke het him de hoasen joun dy Lolke oantsiucht.*) 't Is egenlik divels sa'n up unthald.

SAEPKE.

Fy fy, flok sa mar net in de iere moarn. Dér is ummers altiid in luk by in ungeluk.

LOLKE.

Dér heste gelik oan min bern. Hwent nou kum ik dy hioed ummers ek yet to sjen, end oars hie 't faek net bard, ef bist hier joun yette ?

SAEPKE.

Dat tink ik net, jimme kumme fen sels mei 't leste spoar, as 't joun al wer tûs kumste. To Birgum benne ek wol moaye froulin tink ik.

LOLKE.

Saep wer tinkste um, ne hertsje, ik kum joun al wer tûs, hwent lanheare kumt joun. Hearink rek it wirk hwet, end sinch datste hiere joun blieuste! Wy scille joun smoarkoeken ite, den kenst' ek in smoarkoek krye.

SAEPKE.

In smoarkoek ?

LOLKE.

Of wiste wol hwet datst' lieaver heste as in smoarkoek ?

SAEP. (*Siucht Lolke minlik oan, end hy har.*)

Nou !

LOLKE.

Jaen my gau ris ien. (*Saepke leit Lolke de earmen um 'e hals, sa patsje hia.*) Dat ha 'k lieaver as in smoarkoek. (*Hy pattet har yetris.*)

SAEPKE.

O ja ! do lieave dogeneat, ik ek. (*Lolke het de hoasen wer oan en scil sin platte skoен oantsjen.*) Mar min stimper hwet ben din skoен wiet. *Hia swingt de skoен yet hwet út.*)LOLKE. (*Ducht de skoен oan under it sissen fen :*)

Dat is neat hiu, nou 'k dy hier fin is 't my in wiet foet wirdich.

SAEPKE.

Hu treft it sa ?

LOLKE.

Ja, hwent mem naem dy hioed krekt, um dat ik den foart wier, sa eang is s' er fen dat wy by en or kumme.

SAEP.

End nou matte wy doch krekt by in or wese.

LOLKE.

Dat bewiist dat wy by in or heare.

SAEPKE.

Dat wulle wy hoopje

LOLKE. (*Pattet har yetris.*)

Moarn beste!

SAEPKE.

Moarn skat! goe reis! goe reis! (*Lolke ou.*)

11e T O A N E E L.

SAEP. (*Alenne.*)

It sprekward seit: Moandei's spoed is selden goed, mar moarns foar achten al oan patsjen, dat bigjin is wrichtich moayernoch um it fol to halden.

12e T O A N E E L.

SAAPKE, REMMERT, LYKELTSJE,
JAPKE, WIMKJE, HARKE. (*De
leste by it inkummen.*)

REMMERT.

It lei my al up 'e lea dat dy merkereis mei dy junge gjin goed jern spinne scoe.

LYKELTSJE.

Der leit dy ek altiid sa folle up 'e lea! Ik sis: (*Har each falt up Saepke dy hwet up side gien is*) Hea Saep! fanke bist dou er al? Moarn Saep.

D'OAREN.

Moarn Saep! moarn Saep! (*Harke bit wer sunder sitten to gean in de brogge.*)

SAEP.

Moarn ollegeare, ja ik hie 'r alles wol ûthelje kennen. Ik wist net hwet 'k er fen tinke mast.

(*Wimk skinkt wer kofje in, Remmert ducht lik as Harke, Japke ducht de earappels in 't fetsje, Lykeltsje smart de bak foar Saepke. Allegearre steande wei.*)

WIMK.

Ho bist er in kumd, dou bist de dik net del kaem?

SAEPKE.

Ne ik ben by Rudmers oer 't hiem gien, en do de lannen mar oer.

LYKELTSJE.

Hu kaemst' er by fanke? Alhiel nei Rudmers?

SAEPKE.

Rudmers Dieuwke kriget snein de gebodens, end...
(*Alle de oaren mei forbasinge stilsteande mei hwet se in de hannen ef in de mule ha.*) Dieuw? Rudmers Dieu? mei hwa scil dy troue?

SAEPKE.

Hea wit jimme dat net? Mei Sibe end Hille Eibert!

ALLEGARE. (*Freselik bearende.*)

Mei Eibert? Mei dy sluge Eibert? Hu kumt s' er by. — Ho's 't mogelijk? Och ellendich! ens. Ik sis...

SAEPKE.

Ja der wirt sein dat hia ek neat gjin bistek in de feint het, mar siuch, sin heite broer is stoarn, end dy het in skromelik bult neilitten, end der er gjin bern benne kumt dat kaptael as de frou steart oan Sibe end Hil, end den mei Eibert nei 't er sein wirt, for sin head wol fiiftich tusen goune barre.

DE OAREN.

To dinder! nou foroaret it!

REMMERT.

Den mei Dieuw de eagen wol ticht kniipe, der men 't jild sa rammeljen heart, het men nei 't sin net to freachjen. Hwet seist' dou Lykel?

LYKELTSJE.

As hie 'r gjin holle den mast hia him yet nimme.

Hwet het hiu? suver neat as in moaye oanlits end flinke lea, mar it der is fen. Ik sis: end dat ha 'k altiïd sein....

REMMERT.

Mar Harke, junge, wy matte wrîchtich oan 't wirk, wy meye gjin tiïd mear forrabbelje. (*Remmert end Harke steane yet beide mei in kupke kofje in de han wer mei hia 't untbyt bistûte scille.*) Harke! kum oan, lit ûs mei in heal kald kup kofje klinke en drinke up it boask fen Eibert end Dieu. Hawar. (*Hia stimpe de kupkes sa foel tsjin en or oan dat dy beide brekke en in griselement oer de stier falle. It hiele selskip barst it út fen loaitsen.*)

LYKELTSJE.

Dy sliuchte manliu, 't is wrîchtich ef jimme n't wiis benne. Siuch sa'n gesmjoks is oan. Ik sis...

REMMERT. (*Wiist up de britsen kupkes.*)

Ja — end ik sis: dat dêr siucht men it sinnebiïld fen it luk fen in pear dat út bilang, end net út lieafde trouwde.

LYKELTSJE.

Hald nou mar up, wy hoeve 'r gjin prekery by, 't is al maldernoçh, gean er mar út.

JAPKE.

Ja gean er nou mar út, wy kenne jimme skoan slite.

HARKE.

De boer mast my mar mei Lolke nei Birgermerke gean litten ha.

WIMK.

Ja wrîchtich dou mast mei west ha um smoarkoeken. (*Truch en or.*) De BOER, FROU end JAPKE. (*Loaitsende.*)

Ja! ja! um smoarkoeken, o headen men scoe jin slop loaitse, ha! ha! ha!

HARKE.

Ik fortel jimme nea wer hwet, mar ik sny er út.
(*Harke on.*)

LYKELTSJE. (*Dy bigjint mei't up-
redden, wilst Saepke mei it
naiskelkje foar, oan hir side
sitten giet.*)

Dy moandei-moanen! dy moandei-moanen, dy ha hwet
to keap.

WIMK.

Binaemen as er en hokling by de wâl delrekket.
(*Wimk ou.*)

REMMERT.

End as er moaye pakjes makke wirde matte.

LYKELTSJE.

Skimp der mar net up, dou hest altiid graech moaye
frouliu Iye macht.

REMMERT.

Ja wis wol, end derum hab ik dy er ek út kipt.

LYKELTSJE.

O dou gekoanstekker, nou er út ef de tange op 'e hûd.

REMMERT. (*In 't ougean.*)

Saepke dou maste hioed hounnebaes wese, en goed
ta sjen dat de frouliu har tiid net forslamppamje.

DE TRYE FROULIU.

Der út mar, foart mar, wy scil it hier wol redde.
(*Remmert ou.*)

13e T O A N E E L.

LYKELTSJE, JAPKE, SAEPKE.

LYKELTSJE.

Nou! nou! hwet ken dy manliu in wird dwaen as
se los kumme.

JAPKE.

Mem, scil Saepke nou daelk mei min pakje oan 'e gung?

LYKELTSJE.

Ne fanke, dou heste sels heard ho 'n geprampears jimme heit oer sîn fesje het, dat mat allerearst makke wirde, oars muchten wy it wer forjitte. (*Hia nimt it fesje um it Saepke sjen to litten*). Siuch is oan Saepke, hu raer as dat er ut siucht, dat is by 't koukealjen út smiten end in 't kealehok rekke, is 't net ougrislik?

SAEPKE. (*Nimt it fesje oan.*)

Ja, dat siucht er mal út.

JAPKE. (*Dy it thegoed upret.*)

Mar mem as Saepke min pakje nou foart knipte, den koe 'k er sels skoan in stek oan dwaen, as 't wirk hwet oan kant wier.

SAEPKE.

Frou, fiel je wol dat er jild in 't fesje buske sit?

LYKELTSJE. (*Nimt it fesje wer oan.*)

Wrichtich? lit sjen. Nou dit is yet al hwet! siuch is in moaye steapel riksdælders, Heare goant, 'k Wul wol lieaue dat Remmert er nen sittepit fen wit dat er it het.

JAPKE.

Nou asjebleaft, dat scoe mem hwet oufalle, dér foar is heit to fûl up 'e duit.

LYKELTSJE.

Lieave sauntien, siuch der is yette ek in muntbiljet by fen tsien goune. Wer earne dat er 't wei het? dat ken 'k my nea bigripe Mar dat Remmert it wit, der lieau ik neat fen. Ik scil jimme foart it biwiis jaen. Joun kumt lanheare álder wenst um de hier, end dat wit de boer wol, mar dat ik dy hier al lang by in or

ha dat wit de boer *net*, end nou mient er dat Lolke sa bitiid fen Birgermerke to rech kumme mat, dat er mei 't jild dat de junge der foar de ky bart, lanheare bitelle ken. Ik sis, end dat ha 'k altiid sein, hy is fûl up 'e duit, mar in sloffert up it jild. Mar min lieave dochter lit ûs foartfarre. (*Hia ducht it jild en 't munt-pompier in in thekuphe, dat se op de skoarstienmantel set.*) Dou de bedden end de foarkeamer, end ik nei de tsjerne. (*Hia siucht ta 't rampt út*) Wimk siuch ik stiet al oan de wasktobbe dat it skum har um de earen stowt. Mar fanke lit er us nou in tiids um tinke datste nei de buren gieste um weitenmoal, gerst end krinten ensa.

SAEPKE.

Scil 't hier hioed sa oan weigean?

LYKELTSJE.

Ja witje? De bern praete den jimmer oer smoarkoeken en smoarkoekbakkerje, end nou kumt lanheare joun, dy hellet alle jieren de hier witje? dat is sa'n alde wenst, der het er den niget oan. Nou, dy stekt us altiid de gek oan dat wy den sa'n steapel swiete en wite bollen up tavel ha, lik as wy dat under us boere end borgerstan wend benne, hy ken dêr út to goed sjen seit er dat boeren, borgers en dieren — och hu seit er ek Jap?

JAPKE.

Dat boeren, borgers en bisten de selde foarletters ha.

SAEPKE.

Wol dy sliuchtmis. Dy hearen scille ek wol leste hwet goed smakket. Ite se sa folle bolle net, den litte se hir de fine winen goed smeitse.

LYKELTSJE.

Dat mat je mar lieaue — mar och, lanheare het den mar in grapke, hwent o it is sa'n best man! der tilt de wrald fen up. Mar nou sei ik, nou scille wy it

joun is oars ha. Wy scille lanheare joun tractearje up smoarkoeken. Fen sels earst in pantsje fol kofje, end den in gleske win mei end smoarkoek, mar siuch je? nou wul ik se der mei út strike, de manliu mei it net wite, witje? Ik sis: end dat ha 'k altiïd sein, it is sa aerdich as men in menske forrasket.

JAPKE. (*Dy nei dat se de tavel upret het, foar de spegel har hier hwet to riuchte en de wite nachtmutse hwet kreasder set het*).

As ik nei de buren scil, den wul ik er foart lieafst hinne, um dat ik den aenstons lieaver oan de nidle wul.

LYKELTSJE.

Hawar fanke, dat liket my goed ta. Hier hest in riksdælder. Nim de braskoer mei end as 't dy to swier wirt to dragen, lit de bakkers junge den in stur fortsjinje dat er it bringt. Mar nim foaral fen Poimoei mei, in heal poun allerhande, hwent ik sis, end dat ha 'k altiïd sein, sunder allerhande ken in fatsoenlike frou nen kofjedriverke ha.

JAPKE.

Och mem jow my de kai efkes fen 't kamenet. 'k wul Saepke doch earst yette min pakje sjen litte.

LYKELTSJE.

Hier is der — Forsichtich hear — (*Japke ougeande*) oan de lochter side, up de regenklede der leit it.

14e TOANEEL.

LYKELTSJE, SÆPKE.

LYKELTSJE. (*In 't upredden wei*).

Fy dat wier in spil nys mei Lolke, hia scoeden mei twa ky nei Birgermerke, end do wier it hokling sa derten dat it Geale untslûpte, end sa rekket 't in 'e sleat. It spande um it er wer út to kryen. Lolke rekke yet

mei beide foeten in 't wetter. Dy mast yette wer um, um droege hoasen oan to dwaen. Du wieren jou hier likwols yet net, wol?

SAEPKE.

Ja frou, do wier ik hier krekt.

LYKELTSJE. (*Oan side*).

Is 't nou net dealis! hu treft it sa? (*Tsjin Saepke*). So, ei, doch, wieren jo hier do krekt. Sei er ek hwet? Hwet sei er?

SAEPKE.

Dat er droege hoasen ha mast, sei er.

LYKELTSJE.

Ja wit je? hy tinkt er lieau ik sa oer, dat as er to Birgum sa moai goed oan in slaech kumme ken, den siket hy er in faem, wit je? End den blieut er der fen nacht to merkjen. En den hieltiid mei fiete foeten — siuch dat mast jin grisse oars net? Ik hoopje dat er den mar goed oan lannet, hwent o! der is oeral sa 'n klettergoud. End sa 'n dorp as Birgum scil 't ek wol great spil wese, den luke folle faek it seil heger as de mest! end in jungfeint trout — sis ik, end dat ha 'k altiid sein, mei in moaye buse, mar nen jild er in. Ik hoopje net dat dit Lolke sin lot wirt.

SAEPKE.

Der scoe men 't beste fen hoopje.

LYKELTSJE.

Ja hwent siuch, wy koeden Lolke wol knap in 't for set helpe, mar — den halde it up. Wy keune ûs sels dochs net ûtskile, foar dat wy up bed geane, ne, ek sis: end dat ha 'k altiid sein, as 't fen ien siide kumme mat, o man! dat liket my binaud ta.

15e TOANEEL.

DE FOARIGEN. JAPKE. (*De leste mei in lape goed oer de earm, dy hia Saepke up 'e skirte smit.*)

JAPKE.

Saepke! der hest nou de grap, sei pastoarske, end domeny scoe minist wirde, hwet seist er nou fen.

SAEPKE. (*Besiucht end befelt it goed.*)

Moai! o sa moai, dat rankje dat makket it sa biel-drich, end der sit ek ligchem in, it rent oan de fiter, dat fiel ik wol.

LYKELTSJE. (*Saepke sittende end d' oare steande mei de lape tusken har.*)

Ja — dat ha je goed, it is ek net goedkeap, mar hwet dûrder ef goedkeaper sis ek, end dat ha 'k al-tiid sein — it meitsen is 't selde. End derby Saepke! Japke kumt sa fier hinne dy mat mei dwaen kenne. Hia is yet jung, mar hia bigjint ek al um de fryers to tinken, end den woe 'k sisse, end dat...

JAPKE.

Mem wul sise: neat wese end neat likje dat is alle-geare neat.

LYKELTSJE

Och dat wit ik nou just net, mar och fader in gjin ein hwet scille wy nou ha?

LESTE TOANEEL FEN 'T FOARSTE BIDRIEU.

DE FOARIGEN mei MOSES, end letter WIMKJE.

(*Moses kumt ta de foardoar in. Hy is in knap klaide joad. In broek, rutich of mei in streek alhiel nei de mode. In wite oer-jas, steande boardtsjes end greate strik. Swarte baerd end knevel end in hoed nei de smæck. Hy het in greate lape bukkings oer de earm.*)

MOSES.

Gjoejen morgje jifvrouw! Gjoejen morrege dames! Hoe ghaat et jelui alle te samen by malkaar? Moai weer van daag he? Moedertjen kan ik je voor een preisjen ook een lap broekenstof kwiteeren? Goedk hoop, waarhachtig goed k hoop.

LYKELTSJE.

Ei kremis kerel dou kumste fierst' to ier.

MOSES.

Dat zhal ik je zheggen jifvrouw. Ik bereis halleen de ghroote dorrepe. Maar weet u? op mein doorreize sprak ik teuge mein selven: Nha het is je laaste lap, laat die erreis bei deuse lantliede bleive, dan ben j' er af, en je bihoeft niet mear to sjouwe. Waarhachtig jifvrouw, je kunt een k hoopje doen, van je leve zoo niet.

LYKELTSJE.

En hwet koopke ken ik den dwaen?

MOSES.

Wat koopie as je dan kenne dwaen? Je lui hoort, hals ben ik een h' Amsterdammer, ik spreek ook al fries. Dit koopie ken je dwaen. Kijk eens, deuse lap goed! (*De frouliu beficle en bisiugge de lape*). Ja bekijk hem maar eens ter deuge. Deuse lap goed dames is oit een franse manufacturen fambriek, verstaan je? Die hin den hoorloch door de duiters is plat komen geschoten te worde, en toen gehannexeerd, verstaenje? Niet gestolen; maar gehannexeerd. De duiters hannexeerden nog wel veul grootere lappen als deuse.

LYKELTSJE

Nou hwet scoe dat den?

MOSES.

Wat dat dan scoe? Wel — je zult immers wel komen staan liggen te begreipe, dat — wat je hannexeere

dat kost je niks, en wat je niks kost, dat kan je immers goedkoop geven. By voorbeeld: ik annexeer (*tsjin Japke*) van deuse jonge dochter een soentjen. (*Hy wul har patsje, hwet hia fen sels loaitsende untwikt, hy tutet in 't wild det men 't heard.*) Sien je? dat kost me niks, en nu gheef ik et haar (*tjin Saepke, dy lud baltsjende oerein fliucht um de joad to untwikjen*) weerom, en het kost men hook niks. Nha!

De frouliu loaitse danich.

LYKELTSJE.

O! o! dou bist lieau ik in raere skarlùn, en echte mallen ien.

JAP.

Wy halde net fen jode tutsjes.

MOSES.

Dan hou je licht meer van jeude koekjes. Nha — 't heeft wat te zeggen, maar weet u jufvrouw, daar mot er soms een klein grappie bei.

LYKELTSJE.

Mar hwet wotte nou egenlik sisse? hwent siuch der mat in ein oan de sang. (*Japke tikket oan de glèsen en winkt Wimk. Wimk kumt in mei de mouen upstrúpt en in stik linnengoed út de tobbe in de han. Men ken oan alles sjen dat hia oan 't washjen is.*

MOSES. (*Wilst Wimkje upkumt.*)

Dat zal ik je komen staan liggen te zheggen. Ik ben hier bei jelui inkomen staan te loope — om je deuse kosteleike lap bukkings te verkoopen. (*Tsjin Wimk, dy um Moses goed to sjen nionken him stiet, en up hwa sin each falt.*) Kom j' er hook bei lieve Lysjen? Wel wel, wat een vrouenschaar. Als ik gheen Moses heete,

dan zou ik waarachtig zeggen: ik ben Salomon. Maar zien je jonge meid? ik kom om deuse mooie lap broekstof zeer goedkoop aan deuse jufvrouw te verkoopen. Ik kan dat doen, omdat de lap gehannexeerd is, verstaan je?

WIMK.

Dat het er wol oan, hwet is dat gehankeseerd?

MOSES.

Dat zal ik je komen staan liggen te verklaren. Kom er eens hier. (*Hy lukt Wimkje mear up de foargroun.*) Heb je ook een vrijer?

WIMK.

Ja wis wol.

MOSES.

Nha! dan kom ikke en ik zheg teugen jou vrijer. ik annexeer je meisje, dan kan hij er niks teugen doen.

WIMKJE.

Nou, asjeblichaft, den sei ik: ik wol net by jou wese.

MOSES.

Jaaa! dat roepen ze hin den Elsas en Lotharingen ook well tegen Pruiise! Neerland sal 't met er tijd wellicht ook roepen! maar dat baat dan niet. De mannen die macht hebben te annexeeren nemen er het recht bei, en daar het recht is daar is de wet, en de wet is altijd zoo als men 't recht vindt, en 't recht is altoos zoo als de sterkste het verkiest. Verstaan je?

LYKELTSJE.

Dat scoe dan divels wese, ik scoe er my tsjin forsette sa folle as ik koe.

MOSES.

Jaaa! zoo dacht de minister Thorbecke er ook over, in 't jaar zeuventich, toen Wilhelm van Pruisen om het keizer-

schap oitging , en het koste Neerland tien tonnetjes , Nha ,
Maar ach wat zal 't bate , als we geannexeerd worde ,
dan worde we geannexeerd.

WIMK.

Wit je hwet frou , pak ta ! (*Hia untskûrt Moses de lape
goed foor dat disse 'r um tinkl*) den hankesearje wy disse
lape goed mar.

DE FROULIU.

Ja ! ja ! dy is moai ! dat is hankerseard — moai !

MOSES.

Neen , lieve mense , dat gaat niet , want zien je ? ik ben
hier de sterke teugen over de swakke , en de sterke an-
nexeert altijd de swakke . Ik kan jelui wel annexeere ,
maar jelui kunt mij niet annexeere . Verstaan je ?

SAAPKE.

Och hearink keapman , jou wieren ûs ek gjin hanke-
searen wirdich.

JAPKE.

Of woe 'n j' er de lape up ta jaen.

WIMK.

End jins hiele famielje 'r by . Mar wy scille nou is
sjen . Wy hangesearje de lape . Ruk nou mar stil út .

MOSES.

En ik zeg : ikke protesteer , bei men leven ! (*Hy scil
de lape grêpe mar dat mislearet.*)

JAPKE.

Ne âlde , je benne 'm nou kwit.

MOSES.

En ik zeg : ik protesteer ! (*Moses fliucht nou mei mear
geweld up 'e lape oan , mar de fiouer frouliu stappe
gear , end sa untstiet er in wraxelparty under it sissen fen :*)
To divel ! Ik zweer het jelui ! Hier Wimk , to nou —

hald faesje! Mein heigendom! Nooit! To Saep, ik sis:
 Heb ik het bei men leven! ens.

(Moses rekket eindelijk to fallen en wol midden up it toaneel, end sa as er der plat up 'e groun sit, gript Wimk it kessensloop of hwet stik goed as se ut de tobbe wei, mei in de hus naem het.)

WIMK.

Ik wit hwet er mat, hy mat is hwet um sin ruge mule waske wirde, den ken der earne oars de patsjes better hangesearje! *(Under dit sissen wasket hia Moses um it gesicht, mar der hy de hannen towar slacht um it to beletten, skint Wimk him in 't each to reitsen, alteas Moses springt oer ein, en ropt, wilst er mei de hannen foar eagen henne en wer rent, up earmhertige wise:*

O wai! o wai! o wai! Men oog! men oog! men oog!
 water! water! water!

LYKELTSJE.

Hwet miskearet de man sa rimpen.

WIMK.

Ei neat oars, of der ken him hwet Polka in 't each kaem wese. Hwet scoe 't?

JAPKE. *(Jowt him in kupke mei wetter oer).*

Hier ha je wetter.

MOSES. *(Is alhiel forbuke by 'e tafel up in stoel del fallen end wriet mei sin búdoek it each út, dat er, nou Japke him it wetter jowt, yet ris herhellet.*

Waerachtig frou! dat was er mijn een pijnlijke operatie. Ik heb het van mein leven zoo niet gehad. Maar waarachtig koop nu toch die lap. Ik ben dood af! —

Nha! — glad oit het centrum, geruïneerd als een land door de internationale beheerscht. Och koop die lap nou.

LYKELTSJE.

Nouste in 't leach sitste nou preatste net fen hanke-searjen. O! o! derût ken men sjen, sis ik, en dat ha 'k altiid sein, dat de riuchfierdichheid ienkear altiid baes wirt. Dat kenne unriuchfirdige keisers en keuningen yet wol is wis wirde. Mar dat is dat, hwet wotte den foar dy lape ha? Mar haerink, der kumt my hwet in 't sin. Wy lèse tsjinwirdich den sa ougriselike faek fen allerhande lotteryen in de krante. Den is 't in Hamburg en den to earne oars, hawar ik sei lest tsjin Jap der matte wy is in, hwa wit wer jin avontur sit. Is dat earlik spil keapman?

MOSES.

Als j' er in speelt? ja, dan raak je to minsten van jou kant je gelt op een eerlijke manier — kwijt.

JAPKE.

Ja, mar 't is mem um winnen to dwaen, net wier mem?

LYKELTSJE.

Da's fen sels. Ik woe wol is wite keapman, of keapman ek wiste wer earne hier to lanne mensken wennen dy út dy lotteryen heage priisen helle hieden.

MOSES.

Die wonen in de couranten jufvrouw. Daar zal je se komen staan liggen te vinden, maar anders mot je maar met het liedeken denken: (*Moses siungt.*)

»Vindt gij ze hier op aarde niet.»

Maar wil je in de loterij? Nha kom hier. (*Moses hellet de briefetas foar it liocht.*) Neem dan een lot in de goede eerlijke ruïneerende haagsche loterij. Houdt zij velen kaal als een anderhalfdaagsche spreeuw, als

't fortuin je mee is, kan je doch door haar met goeï Neêrlands geld vliegen, daar je anders had moeten kruipen. Nha, wil je dat briefje? dat is een tiende, en het komt van daag nog uit, mar sien je! ik heb er nog meer, ik kan 't missen.

LYKELTSJE. (*Nimt it briefke oan.*)

Siuch dou is Jap, dou hest junger eagen as ik, is dat briefke suver.

JAPKE.

Siuch Saap en Wimk. Ik scoe sisse fen al.

SAAPKE.

Ja — dat briefke is goed

WIMK.

Ja siuch — der stiet ummers it jiertal. Ik scoe ek sisse dat it wol echt is.

MOSES.

Waarachtig is het hecht, en als het niet hecht is — dan mag je me hangen. Nha!

WIMK.

Dy uphingje? dat jowt ûs fierst to folle wirk.

LYKELTSJE.

Nou hawar, ik wul it wol ha. Hwet wotte nou ha foar de lape en dit briefke? as 't it goed útstelste, den hald ik beide.

MOSES.

Dat priefje en die lap... nha!... die zal ik je... laat staan... komen... liggen... te geven... teugen feartich gilde. Nha, als dat niet goedkoop is, mag je mijn een bloedzuiger noemen.

DE FROULIU (*loaitsende.*)

In bloedsuger! hwa het it fen sîn libben?

SAAP.

Nou den scil de keapman wol in bloedsuger neamd wirde kenne frou. (*Hia befelt de lape yet is.*) Wer rekkenste dit goed up, by d' alde jelne rekkenje?

MOSES.

Als je dat goed by Sinkel onder de acht gilde koopt, nha — den geef ik er mein baerd op.

JAP.

Dy koe 'n je 'r sieaft oan weachje, der scoe nimmen begearich nei wese.

D' OAREN.

Dat sisse wy mei, Jap.

LYKELTSJE.

Hawar! kort en bondich. Ik wul dy fiifentweintig goune jaen, (*tsjn Saepke*) den wul ik jimme heite sparpot der is oan weachje.

MOSES.

O wai mir! vijfentwintig gilde? 'k Zou het waarachtig foar mein konscientie niet kunnen verantwoorden. Dertig gilden, zie daar, dat zal ik doen, maar ik kan het lang niet doen. 't Is om van de lap af te komen.

LYKELTSJE.

Wiste hwet? yet ien riksdaelder er by, en nou gjin sint mear. Japke jaen my 't kupke mei jild efkes dat der up de skoarstienmantel stiet. (*Hia telt it jild up tafel.*) Hawar der leit it, saunentweintich goune en fiiftich sinten. Nimst' it oan, ef duchst it net?

MOSES.

Ik kan het eigenlijk niet doen, maar ik moet het doen, en ik zal het doen. (*Hy nimt it jild up.*) Segen met et een en ander frou. Veul segen.

LYKELTSJE.

Ja witje? It is in sparpot, der wy up in ungefoelige wiise oankaem benne, oars hie 't sa hird net flein. Nou weachje wy dat is. Mar meitsje nou mar datst' er út kumste, oars muchten de fammen din jildpung yet is snappe.

WIMKJE.

Ankerseare wul de frou sisse.

JAPKE.

Ja, mei din ankersearjen.

SAEP.

Mei din ankersaesje.

MOSES. (*Makket mei hoed en stok in de han in buging foar de frouliu.*)

Jaaa! jelui bent nu overmoedich! maar denk er eens om als je de swakke partij uitmaakt, den zal je 't nog wel eens underfinden hwet et zegt geannexeerd te zijn. Is 't van taag niet — dan welligt morrege. Eerst annexeeert je welligt een man, dan huiselijk verdriet en huiselijke sorrege, en als eindelijk bleeke Hein komt met zen seis! die annexeeert jelui en mij en ons allen zoo waarachtig, vast en zeker als ik Moses Nathaniel heet. Nha zal ik gezond zijn. Nu dames Adio! Adio! 'k Wensch u allen et heil Abrahams! tot aan die laatste annexaesje. Nha! (*Hy bücht diep.*)

It gordin falt.

Einde fen 't foarste bidrieuw.

Oarde Bidrien.

It toanceel is de prunkkeamer sen Remmert end Lykeltsje. Up 'e tafel stiet moai thegoed, kluntsjepoat ens.

1e TOANEEL.

REMMERT end LYKELTSJE.

Remmert stiet in 't underbaitsje foar de spegel um 'e doek um to dwaen. It wul net passe. Lykeltsje lukt it jak oan, end is dus ek oan 't forklayen.

REMMERT.

Lykel! it wul my net slachje fanke; ik ken der mar nen platte knoop in krye as barst it. As von Bismark net better bine koe, den sieten sin oerwoane franske lannen nette botte lang oan 't Dutske rik fest.

LYKELTSJE.

Der ha we 't al wer, jimme manliu miene den sims de wisheid in pacht to hebben, mar ik sis, end ha 'k altiid sein! it scoe 'r raer truchfleane as wy frouliu 'r nen knoop up layen. Wacht, as ik it jak fest ha, scil ik dy helpe. (*Hia helpt him*).

REMMERT.

Nou der foar benne de frouliu ummers ek bakt.

LYKELTSJE.

Bakt seit er, ik miende dat se skept wieren.

REMMERT.

Skept, ja lik as de fisken in de totebel, mar de measten benne thruch de mesken flein, dy halde hir in 't rumme sop end ken men unmoglik neikumme.

LYKELTSJE.

Hest dy foar my orneare? Dy de skoech past, seit it sprekwird, mat him ummers oantsjen.

REMMERT.

Ei fanke wer tinkst' um? Dou hest dy ummers lieaf fange litten. Dou bist in bret foarntsje up 'e skutel, alle dagen like swiet. Men scoe 'r sa inbite. (*Hy pattet har*).

LYKELTSJE.

O dou alde tutersbaes. Dou makkest' mennich feint yet biskamme (*Hia pattet him wer*). Si — sa, nous sit dy de doek sa kreas as in domeny's bef. Sa plat as mennich feintepung in 'e nei winter. Mei al din unbihelperigens blieust' yet min lieave Remmert. (*Hia ait de man um 't kin.*)

2e T O A N E E L.

DE FOARIGEN. JAPKE.

(*Japke is al moai in de prunk. Hia kumt in mei in pear presentear-trumpkes, dy se up tafel set, wilst hia seit :*)

JAPKE.

Mem it kofjewetter siet, scil mem sels kofje sette?

LYKELTSJE.

Ja liea.

REMMERT. (*Sikjende*).

Ik sikje alles ou um min fesje, ha jimme dat hier net brocht? Wer is 't nou, ef is 't nou yet net makke?

LYKELTSJE.

Ja min stimper, din fesje is al makke. (*Hia rupt truch de doar nei efteren : Saapke! Saapke! breng de boer sin fesje efkes.*)

REMMERT.

Den is er hioed dochs hwet goeds dien.

JAPKE.

Den scille wy as Saap wer kumt neat as goed dwaen,

den scille wy heit in moaye nye broek meitse, hear!
(Hia ait heit minlik um t kin end wipt flink ou.)

3e TOANEEL.

DE FOARIGEN *(sunder Jap)* mei SAAPKE.

REMMERT.

Dat fanke wit den presies hu 't se mat. Dy is de deale to slim. Línich end biheind! Hia liket up nen ien fen us beiden, ik ben sa'n houten Teunis, en dou sa'n stiif hansfodske.

SAAPKE. *(Mei de boer'sin fesje in 'e han. Hia bleut forheard stean, um dat it har sa knap end moai to miete blinkt end seit wilst);*

Asjeblichaft boer. O frou! frou! hwet ha jou it hier in order, 'k ben hier in gjin wiken in west.

LYKELTSJE.

Ja fanke, ik sis, end dat ha 'k altiid sem, lik as in borgermaster by 't bisiik fen de commissaris des konings, graech het, dat er sioun wirde ken, dat it spil net forfalt, sa giet it us as de lanheare kumt. De boel mat himmel end knap wese.

SAAPKE.

Nou it hoeft net oars, ik wit net hu de frou it sa kriget.

LYKELTSJE.

Um it moai to kryen is neat hiu, mar um it moai to halden, dat seit hwet.

REMMERT. *(Siket in 'e fesjebusen, heart se um end siket yetris).*

Saapke, der siet jild in min fesjebuse.

SAAPKE.

Do ik it makke net, boer.

REMMERT. *(Tsjin Lykeltsje).*

Hest dou it er den út krige Lykel?

LYKELTSJE. (*Hird ougeande*).

Kum, nou mat ik mar gau de kofje sette.

REMMERT.

Sis Lykeltsje, hest dou it jild út min fesje buse?

LYKELTSJE. (*Fen efteren, brimstich*).

Ne.

4e T O A N E E L.

REMMERT. SAEP.

REMMERT.

Ne! rupt se. Hwet bistjut dat nou um nou krekt foart to gean. Wiste Saep? ik barde jister saunendtweintich goune end fiiftich sinten fen Abele Slachter, end dat ha 'k in it fesjebuske dien, dat wit ik klear, ik tochte sa yet, het Lykeltsje net nôch as lanheare kumt, den helpt dit altiid hwet.

SAAPKE. (*Wilst Remmert it fesje oantsjucht*).

Den scil de frou 't 'r moglik wol útkrige end upbirgen ha.

REMMERT.

Mar werum dat den net goedmoeds to sissen, den wist men 't. Mar dat rupt mar up in hounestige wiise: nidich fen efteren ou: Ne! Dat is nen anderd. (*Bare minlik*). Sa scoe Saapke net dwaen, oars net?

SAAPKE.

Ei der wit ik neat fen boer.

REMMERT.

Der wit ik neat fen, seit se. End hwet seit se dat ingeleftich. O Saep, Saep! dou bist' sa 'n lieaf fanke. Ik ken best bigripe dat Lolke sin oan dy het. Hie de soan it net, den krige de faer it yette. Bliest' hier joun ek net? wy scille smoarkoeken ite.

SAEPKE.

Wist de boer dat den al?

REMMERT.

Ja wol hiu! As Wink it my net forbean hie um it to witen, bigripte? Meiste graech smoarkoeken Saep?

SAEPKE.

Ja wol graech boer.

REMMERT.

Mar der is yet wol hwet dat ik lieaver ha. O kremis lieave skroar! jaen my yet ien — ien — patsje. *Hy sliucht Saep oan dy him uutwikt, sa wraxelje se hinne en wer oer de slier, under it sissen fen*: Saepke! Boer! boer! hâld up boer! Ben je sliucht boer? Ik ben forlegen. Asje net uphâlde rup ik, Boer! Remmert. To ien ien, hwet scoe dat nou, och Saep. Hu kenst' nou sa. ens.

5e TOANEEL.

Lykeltsje kumt up mei de kofjekanne up de tryehoek in 'e hannen. De boer lit Saepke gau los.

LYKELTSJE. (*Alhiel forslein, end bare forheard*).

O lieave fader in gjin ein! hwet kumt my nou oer? O skandalich in gjin ein, hwet kumt my oer? (*Hia set de kofje up tafel*). Do skandael, fliuchtste de fammen mar oan, under eagen fen din egen wiif?

REMMERT.

Dat tanket dy de wearlach. As 't dou it jild út mîn fesjebuse net heste, den het hia 't, en dat wul ik wite, end dat is mîn plicht ek, as man end heit tsjinje

ik foar miners to sorgjen. Ik wul har understean, end út mat 's er net, foar dat wy har undersocht ha. End dêrum hie 'k se by de flarden.

LYKELTSJE.

Wier 't dêr um to dwaen? Ik tochte dat it fryerye wier; end den sei ik, end dat ha 'k altiid sein, it wier in skandael.

SAEPKE.

O frou! ik hab nou dochs al amper oan fiouer jier skroar west, mar sa 'n kroane is my yet nea op 'e holle set.

LYKELTSJE. (*Tsjin Remmert.*)

Nou 't is sunde end skande, It bern het hier al jieren forkeard, dat wist allike goed as ik, en nea ha 'k fen har unearlikens si sa fulle bispeurd. (*Hia stríkt mei de hannen oer end or.*) Ne bern, (*hia nimt Saepke meilyend by de hân*) dit griist my nou suver um dy, mar steur dy net oan sa 'n archtinkendheid, end ik scil dy 't fortriet dat hy dy oanducht, sa gau as ik legendheid ha truch in geskenk sjen to forgoedsjen. It is wrichtich to slim Remmert. Is sis: end dat...

REMMERT (*falt har in 't wird.
Bisonder foarheard.*)

Ha 'k it nou fen mìn libben sa sioen? Der siet lits tritich goune in mìn fesjebus.

LYKELTSJE.

Hou — dat hâlt earder up, sis lieaver fen great fiifentweintich, dat kumt er neyer oan.

REMMERT.

No — dat 's ek allike folle, mar 't jild mist er út. Dou hest it net, seiste, end fordild dy men er mei fortinke ken end mat, dy mei men der net up oansjen. Hwet deale mat ik den?

LYKELTSJE.

Dy klaye sa hird as 't ken. De lanheare ken wrichtich hast wol kumme. Hea Saapke, nou jou hier doch benne, help jou my nou efkes um de mutse up to setten.

SAEPKE.

Kum frou, mei alle lieafde. (*Wilst de frouliu der mei skreppe, end Lykeltsje mei 'e rech nei Remmert stiet, glimloaitse Remmert end Saep enor oan en meitse se in beweging dy sisse wol: wy begripen enor, swyen is de boadskip.*)

REMMERT. (*Him klayende.*)

Mar wrichtich Lykel, dat jild mat er wer kumme, end foaral nou yette, ik wit net of ik foar de lanheare birekkene ben, joun.

LYKELTSJE.

Der scoeste my mar stil mei oan piele litte, ik sis, end dat ha 'k altiid sein, ik ben 't wol bitroud.

SAEPKE.

Wul frou de mutse moi heach up 'e foarholle ha?

LYKELTSJE.

O ja, foaral. (*Mei binyinge.*) Hea, ha jimme der wol is um tocht?

REMMERT end SAAPKE. (*Mei oandacht.*)

Wer um?

LYKELTSJE.

Derum, dat ho alder in friesinne wirt, ho mear hia de flodder up 'e noas sakje lit.

REMMERT.

Dat kumt fest fen idelheid en wraldsin, hia wul fest net wite dat de tiid har sukke diepe ploaien in de foarholle ploeit.

LYKELTSJE. (*Wilst Saapke har wer helpt.*)

Fen 't folle hertsear end 't fortriet dat se ha.

REMMERT.

Um dat se nea to freden benne.

LYKELTSJE.

Um dat er Sorge wirt dat se der reden ta ha.

REMMERT. (*Yet in de fesjebusen fielende.*)

Wer deale dat m'n jild doch is? Wer is Wimk?

LYKELTSJE.

In 't fel, as se net strupt is.

REMMERT.

End wer is den dat fel?

LYKELTSJE.

Sist dy den nou ek yette up 'e lea? It scil er net in stean. Dou scoest' de fammen it libben sêd meitse mei d'n kweatinken. 't Is ef de dief dy oan 'e noas hinget. Saepke 't sloof het er al nôch fen. Wes mar gerust, sa lang as ik er ben, wirt d'n jild hier in 'e hûs net wei. Is sis, en dat ha 'k altiïd sein, up 'e wrald wirt neat wei.

5e TOANEEL.

DE FOARIGEN, JAPKE. (*Japke kumt foarheard in rennen.*)

O hearink! gau! gau! de lânheare kumt de dik del.

LYKELTSJE.

O deale! help Saep! Kry dy doek er wei. Jap lis dy matte riucht. Jimme heite toffels er út. (*Wilst Lykeltje dit seit, en de stoelen um 'e tafel to riuchte set,*

end de frouliu alle trye skrepe um de leste han oan 't ien en 't oar to dwaen, siucht men Remmert up end um de skoarstienmantel um hwet sikjen.) Hearink wer sikje jou nou yette sa um Remmert?

REMMERT.

Ik hab hier jister moarn al in piip foar de lanheare klear set, end dy ken 'k nearne fine.

SAPKE.

Dy piip mei in dop er up? Dy is hioed in 't keamerreden britsen.

REMMERT. (*Brimstich end mei de foet up de groun stampende*).

't Is den ek wol divels. It wier de ienigste skiene lange piip dy wy oan hus ha.

LYKELTSJE.

O lieave tretsien in gjin ein, dêr 'k sa 'n wird um sis, der kumme wy wer oan. Ik sis, end dat ha 'k altiid sein, it is ef it hier altiid dwars end forkeard mat. Mar lanheare mat in piip ha. Och hea Saepke, wot dou ûs net efkes helpe? duch it liea. Helje dou ûs yet foar in dubeltsje lange piipen fen de burren.

SAEPKE.

Dat is gans getoffel in 'e joun frou. 't Is amper in ketier geans, mar hawar; jimme matte net forlegen wêse, ik scil 't dwaen. Wer mat se wei kumme, fen Hakenstalle ef fen Kopstra?

LYKELTSJE.

Allike folle fanke. Sis mar dat it foar ûs is. Ef sjit it dubeltsje mar efkes út. Ik scil 't goed mei dy meitse.

SAEPKE. (*Foartgeande*).

Ja dat is best frou.

6e TO ANEEL.

DE FOARIGEN. (*Sunder Saepke*).

REMMERT.

Fy men scoe jin skamje, nen lange piipen.

LYKELTSJE.

Krimmenearje der nou mar net oer, ik sis, end dat ha 'k altiid sein, in sukke libbens-umstandigheden, ducht men wiis um mar krekt to sissen sa 't is.

REMMERT.

Die men dat altiid mar. Hu matte wy sitte ?

JAPKE.

Mem en ik hieden sa tocht: mem hiere, end der de lanheare, end den heit end ik hiere. As Lolke den thùs kumt, den koe dy hiere efter oan 't ein fen de tafel.

REMMERT.

Ja — mar lanheare wol de boden er sa 'n joun ek by ha.

LYKELTSJE.

Nou ja, dy kenne hiere den ek wol nionken Lolke.

REMMERT.

Moai sa, in order. Mar as lanheare nou is fen upslaen bigjint. Upslaen, upslaen, dat leit de lanhearen tsjinwirdich foaroan in 'e mule, hu scil 't den ?

LYKELTSJE.

Wel nou, den bigjinne wy fen ouslaen, en ik sis, end dat ha 'k altiid sein, den scil 't wol blieue sa 't is. Siuch der is er al. (*Hia geane alle trye by de keamersdoar stean. Remmert efterst, den Lykeltsje, den Japke.*)

7e TOANEEL.

DE FOARIGEN. LANHEARE.

(*Lanheare is in stevige knappe feint fen in fiertich jier ald, mei in moaye knevel end bird. Up 'e holle het er al in lits keal plaske. Hy is wol knap klaid, mar as in deflich hearskip, net pronkrich. Alles sit maklick en los.*)

LANHEARE. (*Inkummende mei in buging, wilst er de hoed ou nimt, lik as Remmert de pet.*)

Ah! Remmert Fetstra, end Lykeltsje Buterwai, mei jimme tseppe dochter Saepke, lu giet it jimme? (*Hy jowt se alle trye de han. Hia skudsje dy gol en hertlik.*)

ANDERT FEN ALLE TRYE.

Best lanheare, tankje allerbest lanheare. Lanheare ek?

LANHEARE

Junge ja, yet sa klear as mennich tsjerke ef keamer preek, net in 't leech ef jichtich en gammel as in ontroande keiser! end net biswierd mei de nachtmerrie as mennich oerwinnend fieldhear end forst. Mar fry end bly, soun end roun! end sa mei 't wese, oars net? (*Japke nimt sin hoed en stok, dy se út de keamer wei efter upberget.*)

REMMERT end LYKELTSJE.

O ja, lanheare dat ginne wy jou.

LYKELTSJE.

Nou lanheare, nou mast lanheare hiere mar sitte, thocht ús. Lanheare skammet him hoopje 'k net um in joun niunken in ald wiif to sitten.

LANHEARE. (*Sitten geande*)

Ald wiif seit se, end as 'k je sa oansiuch! wel den scoe 'k hast tinke dat de jieren stil steane. Jou blieue yet altiid mar like jeuchdich.

LYKELTSJE. (*Lik as lanheare end Remmert nou ek sitten geande. Loaitsende.*)

O! lanheare fy, jou matte uphâlde. Remmert neamt my sims al beppe.

LANHEARE.

Nou it is mar wier, jimme siugge 'r alle beide út as roasen. Sa knap end sa fris, it is ef de jieren hier stil steane. (*Japke giet nou ek by de tafel sitten end bigjint to haekjen.*)

REMMERT.

Ja, mar dat leart de jildpunge in boer al oars, in jier is sa gau um, it is al sa gau wer oan de hier ta. Mar wît in boer it oan de pung, de lanheare fest wol oan de brankast. Wirt de pung by de boeren eltse jier slanker, de brankast by de lanhearen wirt folder.

LANHEARE. (*Hertlik loaitsende.*)

Der sorchje de wettemakkers in den Haech end de setters fen de headlike umslach in ûs gea al foar, dat de brankast net in de kier hoeft to stean ef barst fen wege de folligheid.

LYKELTSJE.

Nou lanheare het it oan hioed to dei ek foar nimmen wei to lissen. As men troud is lik as wy, end men het den twa bern lik as wy, den wirt it ding oars. Ik sis, end dat ha 'k altiid sein, wy wieren, by al dy noed end sorch dy men het, al nedich end bit oer to hâlden, scille wy us stimpers fen bern as 't sa fier is kaem dat se trouden, hwet mei jaen.

REMMERT.

Ja — ef as men de holle is del leit, hwet neilitte.

LANHEARE.

Nou, der scil yet wol in sparpotsje wese.

REMMERT. (*Grappich bearende.*)

In sparpotsje! Och mîn lieave man, as 't brypotsje deis mar fol up tafel kumt, den is 't al goed.

LANHEARE. (*Loaitsende.*)

Ha! ha! ha! Dat siucht men wol oars as Remmert mei frou end bern freeds to Liowert is, ef oars hiere ef derre henne foar plesier! to deale den is 't ef 't fen siide glinstert.

LYKELTSJE.

Ja lanheare, mar ik sis it jou, dat er ek hwet foar oublealige wirt. En ik sis sa, end dat ha 'k altiid sein, dy 't spil eptich in or'er halde wol, mat wite dat twa healen ien hielen útmeitse ken. End siuch — as 't er den mei alle flit end oerlids by fulle noed end sorch net ou ken, dat men knap end himmel foar 't liocht kumt, den mei men de leppel wol dellisse.

LANHEARE.

Blieuwe jimme boden wer?

REMMERT.

Ja lanheare dy benne wer blieun, mar fen sels, it wier al wer: mear mear. De boden benne freselike diur tsjinwirdich.

LANHEARE.

Ja — krekt as de buter, dy is ek diur. Mar kum oan, lit ús dat kleiliet oer jildsaken oan beide siden mar is farre litte. (*Lykeltsje biggint mei kofje skenken.*) Jildsaken redde har altiid al wer, sis ik. As rent it ek in de miliarden, lik as in Frankrik in 't jier sauntich. Wy matte mar is in piip oanstekke.

REMMERT.

Lanheare ik hie sorch dat je der fen bigjinne scoeden. Ik hie jister al in lange piip foar lanheare klear set, end dy ha de frouliu knoffele, end 't wier wrichtich

de ienichste lange piipe dy wy oan hûs hieden. Mar der wirde nou goeds helle.

LYKELTSJE.

Ja lanheare mat it ús forjaen, mar men scoe 'r jin um skamje. Sa is men sims hwet brek der men net up rekkene hie.

LANHEARE.

Der ha je wol gelik oan. Suks het Nap trye, in 't jier sauntich ek underfoun. Du er miende dat er klear wier um mei sin maten nei Berlin to gasterearjen to gean, do fornaem er earst dat him amper oan alles untbriek hwet ta sa 'n reis nedich wier. It jowch foar him in skealik ein — mar dit mei de piipe dat is neat Lykeltsje, wy scille den mar is in swiet pantsje fol kofje updrinke. (*Sa de kofje updrinkende falt sin each up Saepke.*) Mar hea, fortel my gou is, ho is 't mei jimme krease dochter, is dy al sib in 't fryen keard?

JAPKE.

Fy lanheare, hu kumt lanheare 'r by. Suk spil kenne wy hier nen dwaen mei ha.

LYKELTSJE.

Nou lanheare, ik mat je sisse, druk rent it hier net. Der kumt wol is hwa. Mar ik sis, end dat ha 'k altiïd sein, hia is yet jung, oers net? Hia ken gauer noch kumme.

REMMERT.

Ja lanheare der is wol flecht up 'e koai, fen nacht hieden de strunjeyers yet in rîm up de skûrdoar set, dat men mast er um loaitse. Mar wit je hu 't is. It stekt Japke yet al nau. Hia is trenten, dat sis ik jo. 't Is lang net like folle hwa kumt.

JAPKE.

Nou heit en hir matte uphalde! ef ik gean 'r út. Né

lanheare, der is neat fen oan. Ik hab it nou sa goed al dat it hoeft net oars.

LANHEARE.

Ja ja hertsje, sa prate jimme altiid, mar ik wit wol better. It rimke seit:

Ef is in famke from end froed,
 Stil, sieaft, bideft end rein fen seden;
 Libbetse ek in en hof fen Eden —
 Het se lannen, jild en goed!
 Sunder fryer! Sunder fryer!
 Sit it bern in sorch end noed,
 Bliuwt er unrest in 't gemoed.

LYKELTSJE.

Nou hwet moai net? End hwet seit lanheare dat moai. O! ûs Lolke ken sukke boererimen ek sa moai upsisse, it is suver in lust. Mar ik ha nea earder witen dat lanheare it boersk sa moai koe.

LANHEARE.

Mar hwet seit us Japke nou fen dat rimke? Het de rimer der fen lik ef net?

JAPKE.

Ei der wit ik neat fen, de rimers hadde it altiid mei de fammen to kryen.

LYKELTSJE.

Ik sis lanheare, end dat ha 'k altiid sein, it hert is net earder in rest, foar dat it in unrest sit. Sa is 't ûs gien, sa scil 't — mei jou wolnimmen — lanheare wol gean, end sa scil 't ûs bern ek wol gean. Lolke is mei twa bisten nei Birgermerke ta. 'k Ha frees dat as dy der goed oan in frister kumme ken, dat dy den fen nacht to Birgum hingjen bliut. It like wol dat er heard hie, dat derre yet al forskate knappe fammen benne, end ek mei duiten, nou Lolke, as sis ik it sels, end dat ha 'k altiid sein, is net unknep.

REMMERT.

Nou ik scoe 't net hoopje. Ik ha Lolke mei sîn kouejild fry hwet lieaver wer in tiids by honk, as dat er it derre by end mei de frouliu forpierewait. End dat jild scil er ek wol kumme matte, scil ik lanheare joan foldwaen.

LANHEARE.

Ei Remmert, meitse der mar nen biswier oer. Prusen jowt sîn fyand, Frankrik, krediet, ho scoe ik it den in goe frieun net dwaen. Mar nei Birgermerke sis je? Der kumt my yet hwet by in 't sin. Do 'k in junge wier hie 'k to Birgum in omke wenjen, Lodewik om, it wier in broer fen us mem, hy is nou al lang dea west. Mar wy masten den nei omke út fen hûs, en sa kaem ik den ek up Birgermerke. Omke hie wol gjin bern, mar ik makke al gau boartfeinten, end sa masten wy den de nachts ek sjen hwet Birgermerke to keap jowch. Mar jonge hwet dieden se it derre mal. As je sa fen 't dorp ou, nei Birgerdaem renne, den is der oan je riuchterhand sa'n streek husen, dat neame se der »de legewei." Nou der wenne destiids in timmerman, dy by gelegendheid fen de merke ek tape, end dy man skinde 'r ek in baerg by to mesten. Alteas der kumt in heap oansketten junkfolk in, end dy seien dat baes hie de baerg mei skaefspoenen truch foere, dat bist mast dea, end hia scoeden it den mar slachtsje. Ien sette up 'e hird mar gau in fiur oan, fen hout end baggeler, end in oar henge 'r in houten amer oer, mei wetter, um hiet wetter to kryen.

LYKELTSJE. (*Mei forwondering*).

In houten amer? Hu kaemen 's er by, dy to raende fest.

REMMERT.

Dy forbrande fest, wotte sisse.

LANHEARE.

Ei ja — mar der kaem it net oan ta mat jimme tinke.

It mast alles mar mal, it wetter dove it fiur al wer, mar do men dochts, hu de hospes ketremente, de baerg in de keamer healje woe, blies in oaren ien de lampe út. Do gung it yette fremder. Wilst men to d'iene ein fen de keamer sung »*Door vriendschap saam verbonden, zijn wij thans hier vergaard,*» — hearde men earne oars wer glësen rinkeljen. Eindeliks do de lampe wer upkaem, mast fen 't spil proces-verbael upmakke wirde, thocht in klerk fen de sikterye. Dat mast den mar sa. Do dy oan 't skrieuen mei krit up de tafel, um it ding sei er mast »knap up sin poaten stean, sa dat de riuchter er tillen oan hie» Dat stik waerd truch trye ef fiouer kwansebasten teikene, end do mast baes mar mei it proces forbael dat up poaten stie, end der de riuchter tillen oan hie, nei 't riuchthús. Dat roan ek allegeare al wer up neat út, mar junge der wieren sukke raere liu to Birgum destiids.

LYKELTSJE.

Fy lanheare, men scoe net hoopje dat ús Lolke in sa 'n umslach rekke. Och! och! den wit men yet net hwet er in de wrald to keap is, sis ik, end dat ha 'k altiid sein.

LANHEARE. (*Wilst Lykeltsje it trumpke roun hald.*)

Ja sloof, mar dat het ek gjin gefaer. Birgum mat je tinke is sint ek nuver foroare end foarûtgien. Destiids wier er mar ien tsjerke, end dy wier yet rum greater nuch, end nou benu' er fiouer. Der út allenne ken men upmeitse, dat de mensken er, by sa folle iendracht in de godstsjinst, tige folle better wirde benne. Sa ben er nou ek fiouer skoalen in pleats fen ien; end as 't wier is, dat in headunderwiiser út ús dagen, tryis sa folle wite mat as in skoalmaster fen olear, den ken men derut ek wer sjen, dat er nou in dosin mear witskip forspraet wirt as wol ear. Der um mei men forunderstelle dat it fults er nou den ek

wol toalve treppen heager stiet up de lieade der folmakking. End thruch dat er nou in strietwei in 't east end west end sùd end noard truchkrúst, is er nen kearewear ef upunthald mear. Alles mat der nou, sa 'k heard ha — ik ben er in jieren net west — sa hird forûtgean, dat er gjin tiid foar 't herbergrennen oersjit. Truch nut, oefeningen, siungselkip, bal end ke-meedsje mat Birgum — nei 'k hear — den ek up sa'n bisundere trep stean, fen kennis deuchd end biskaving, dat it derin up folle oare dorpen in Frislan liket.

LYKELTSJE.

Hwet lanheare seit, kum dat scoe lukkich wese. Ik gin Lolke graech in faem mei hwet jild. »Men ken fen heide nen koal, end fen de bolstien nen blummen lese», seit de skrift, ef oars ien ef oare, der wul ik ou wèse. Mar ik sis, end dat ha 'k altiid sein, der is nedich hwet jild by, end as er den by jild ek hwet fatsoenlikens is, den is 't sa folle to better. Den koe Lolke it to Birgum wrichtich wol is fine.

Se TOANEEL.

DE FOARIGEN, WIMKJE. (*Wimkje kumt forheard in 'e hus rennen*).

WIMKJE.

O frou, frou! der is wrichtich de joad wer dy hier fen 'e moarn west is.

LYKELTSJE.

Sis mar gau dat my neat nedich benne.

WIMKJE.

Dat ha we al sein, mar hy seit: hy wul de boer end boerinne sprekke.

LYKELTSJE.

Den mat Harke him mar fen 't hiem jeye.

WIMK.

O Hearink! hark! der ben se al. (*Men heart efter it skerm in petear fen Moses end Harke up disse wiise: Du kumst er net in — Nha je lelykert ik wel 'r in! Wy scille sjen hwa 't baes wirde scil. Bleif van men lyf! Laat los! laat los zeg ik je. Der út sis ik. End ik sta je loopen te zeggen ik wil er in! En ik moet er in! (Sa benne se wraxeljende wei neier kaem. Eendeliks skúrt Moses him los.)*)

9e T O A N E E L.

DE FOARIGEN, MOSES, HARKE.

MOSES.

Kerel zeg ik, laat los! laat me los! (*Moses skúrt him los, nimt de hoed ou, end bucht foar it selskip.*)

HARKE. (*Nimt de pet ou.*)

Frou, ik koe him net keare. Joun menhear!

MOSES. (*Feecht it swit fen 't gesicht ou.*)

Goejen avend! goejen avend menhear! Menhear en jelui al te samen by malkaar. Dat is my een toer geweest om hier binnen te khomen. Et koste Pruisen soveel niet om Parys binnen te komen, als my dit, dat 's wrachtig waar.

REMMERT.

Nou wy wite ek net hwet it bitsjut, um sa mar in in fatsoenlik mans hûs oan de tafel to rennen.

MOSES.

Wat dat bisjut? Wat dat bisjut? Wel dat bisjut so veul dat je niet by my kumt, en ik een allerbilangrykste boodschap aan jelui heb komen staan liggen mee te deelen. Jifvrouw! je hebt heude morrege een lotbriefje van mijn gekocht, en nou kom ik terug, om te

vragen of je 't myn teugen goed geld wel weer wilt komen staan over te doen.

LYKELTSJE.

Ei joad hald dy stil, je wite ummers dat ik it foar nimmen wite woe.

REMMERT. (*Lilk oerein.*)

Hwet dinder hwet is dit? Benne wy in de lottery? Is min skoander jild út it fesje-buske der wol licht oan foart gien?

LYKELTSJE.

Keapman, gean er doch út, jou bringe hier de hel in 'e hûs.

MOSES.

Bei men leven zal ik gezond zijn, waarachtig niet! Ik kom er geen hel in jelui huis staan liggen brengen, maar een hemel. Wil je 't lot men zoo weer overdoen? dan geef ik je al je geld weer om, (*hy smit riksdielders in twa rîgen up tafel*) en dan geef ik je de lap kostelijke broekenstof nog op den koop toe. Nha wat zeg je.

LANHEARE. (*Oer ein.*)

Net dwaen Lykeltsje, sis nou is hwet er fen dit spil oan is.

MOSES.

Wel nu menheer de birgermeester, ef is u keen birgermeester?

LYKELTSJE.

Ne keapman, borgermaster is er net, mar hy koe 't best wese, sa'n skoan forstan bisit er. It is ûs lanheare, wit je?

MOSES.

Nu menheer lanheare, deuse frou heit heude morrege een lotpriefje van men genomen.

LYKELTSJE.

Ei ja, wit je lanbeare? sa mei in slach dat ik in lape broekstof fen de man kochte.

REMMERT.

Lit de man nou mar útpraete.

MOSES. (*De ríkedaelders wer nim-
mende.*)

Nha — ik ben weggegaan, en zoo ben ik in de stad komen staan liggen geariveerd, verstaan je? En nu ga 'k aan 't informeren hoe 't met de loterij staat, en daar komt men teugen half drie een telegrampjen, en waarachtig taar is men op nommer vier tuizend en acht-en-zeuventig de preis fen hondert teisend gefallen. Wat ik te doen heb, ik denk die blijde boodschap wil ik die lui, in persoon bij men levende lijf, zelf komen liggen bekend te maken. Ik op den trein, en zien je? zoo kom ik hier.

LANHEARE.

Is dat nou allegeare wol wier?

MOSES.

Waarachtig is 't waar, taar heb je 't telegrampjen menheer lanheare, krijg nu jo briefjen eens moedertjen.

LYKELTSJE.

Kum, dat hab ik lieau ik in de knippert. (*Oerein.*)
Ja lanheare siuch je hier is 't, asjeblichaft.

LANHEARE. (*Bisiucht beide.*)

Ja wol hear! it slút, it spil is in order. Remmert en Lykeltsje, dit is in stik buter in de bry.

REMMERT.

Is 't wrichtich lanheare, kenne wy hwet luke.

LANHEARE.

In tsiende fen hunderdtusen is....

MOSES.

Met Uwe's welnemen menhear lanheare. Uwe's mot rekene taar gaat eerst wat af aan den lande. Want o wai! waarvan gaat niks af aan den lande? Is er iemand gesturreve; ten voordeele van zen urreve, ze motten er van aan den lande geve, laat staan als het oit de lotery is komen staan liggen getrukke te worde. Maar ik dirf met en woord van waarachtige waarheid zeggen — dat deuze goeije mensen van taag een goeije acht teisend gilden reiker zijn geworde. Nah!

REMMERT.

Hwet sis je der, achttusen goune?

LYKELTSJE, JAPKE, WIMK, HARKE.

Acht tusen goune? O lieave fader, o sauntsien in gjin ein, o frede. 't Is in mirakel! ens.

LYKELTSJE. (*Tsjin Remmert.*)

O man! o man! Sis nou yetris dat Lykeltsje it jild net betroud is, end net goed bistelt.

REMMERT. (*Hiar um 't kin streakjende.*)

Och fanke, praet oer neat, dou bist in ingel! in ingel! Ho is 't mogelijk dat it jild fen Abele slachter sa'n fortuten dwaen scoe, 't is in wonder! in wonder!

MOSES.

En ik men ghoeije vrienden, ik vraag jelui nu nog eens, of het oirbaar was mij hier niet staan liggen binnen te laten komen.

LYKELTSJE. (*Moses de han jeande.*)

Och min lieave stimper, as 't net to mal stie, koe 'k je wol um 'e hals fleane, en patsje je dat je amper smoarden, sa ben 'k út de skroeven. Ik sis, end dat ha 'k altiïd sein, men bealicht er jimmer tsjin oan,

end kumt net fulle foarút. En nou sa mar in ienen mei in slingerslach wolsteld! Jap, Jap hwet seiste?

JAPKE.

Dat ik ek thige bliid ben, mar dat mem nou ek net better wese mat as har wird, mem mat nou ek oustekke.

LYKELTSJE.

Ja hwet ha 'k ek unthieten liea.

JAPKE end WIMKJE. (*Tagelik.*)

Ik scoe gitten in 't goud ha, end Saap scoe in gouden eariisder ha. Ik scoe in gouden slot ha. Harke in gouden haloasje-kjette.

LANHEARE. (*Loaitsende.*)

Ha! ha! ha! Goud! goud! goud! Remmert jou meye wol fest in de skoен stean.

REMMERT.

Ja, hwet is dat nou allegeare mei jimme ruppen fen goud, goud, goud?

LYKELTSJE.

Ei neat lanheare, witje? Ik sei fen 'e moarn do de keapman er út wier: nou hawar as der in baes priis up falt den scille jimme eltmis in moai present ha.

JAPKE.

Ja — ik scoe gitten in 't goud`ha.

WIMK.

End ik in gouden slot mei in string karlinen.

JAPKE.

End Saap in gouden eariisder as hia der sels tachtich goune by die.

WIMK.

End Harke in gouden haloasje-kjette.

LYKELTSJE.

Nou hwet men unthiet — mat men dwaen, hwet sisse jou lanheare?

LANHEARE.

Der ha jou gelik oan. Mar mei ik in earnstich wird sisse? Remmert end Lykeltsje, oan hioed to dei ta, benn' jimm 'r mei wirksemens, mei flitich wesen end kloek up to passen, knap end unbespritsen truch kaem. Nou hoopje ik fen herten dat dit skoane fortûntsje fen hioed jimme net up 'e dwaelwei brengt, end dat jimme nea ta ûtspattingen oergeane. Bliu nou foaral de selde, bliuw diger end kloek, set dit sumke up rente, lit dat den de sparpot wese foar de alde dei.

LYKELTSJE. (*Oandien.*)

End foar us herten fen berntsjes, mochten wy de holle is dellisse.

REMMERT.

Sa is 't mar lanheare. Dat scil hoopje ik wol goed gean, oars scoe de winst forlies wirde. (*Tsjin Moses.*) Mar keapman, keapman! hwet benne jou hier hioed ta'n segen west. It is sa mar gelegen man, as jou nen joad wieren den jowch ik je takumme hearst in fet haerch presint. Likwols, nou scille wy it oars wol goed meitse.

MOSES.

O boer taar dirf ik wel op staan liggen te vertrouwen, de boeren zijn royaal, vooral in Friesland, dat is wel bekend. Nah — dat zal wel in order komen.

10e TOANEEL.

DE FOARIGEN. LOLKE, SÆPKE. (*De leste mei lange piipen in 'e han.*)

REMMERT.

O, der ha wy us Lolke wer thus. Lolke! Lolke!

Lolke! hwet is de wrald hioed wiid end breed wirden!
 Junge ho is 't mei dy?

LOLKE.

»Goeden joun" seit men earst wol is. Joun lanheare! (*Hy nimt de pet ou en jowt lanheare de han.*) Ho giet it lanheare? (*Saapke giet wilst mei de piipen foar oan end leit dy mei de wirden: »Hier benn' de piipen frou!" up 'e tafel. Lolke praet wilst truch, end mei it each up Moses*) End jou benne hier joun al hwet in fremd eind in 't birt, mar derum kenne wy wol is fûskje.

LYKELTSJE.

Fûskje mei dy man? um de hals fleane scoest' him, as 't alles sa goed wiste as wy. O Lolke dy man is hioed us ingel west.

LOLKE.

Ja, mar der benne ek ingels des biderfs. Sa ien bi-doele jimme fest net? Mar hea hwet steane jimme hier nuver end fremd truch in or henne.

REMMERT.

Ja min junge, siuch hier hwet er hioed bard is. Jimme mem wier sa undogens end kaepe jimme heite bûsjild út it sneinske fesje wei. Foar dat jild keape hia fen disse keapman in lape broekstof, mei in lot-briefke der up ta. End nou lûkt hioed de lottery krekt, end up ûs nommer falt krekt de heachste priis, sadat wy foar us part in goed acht hundert goune riker benne.

IT HIELE SELSKIP. (*Buten Saep end Lolke.*)

Ei boer, acht tusend!

REMMERT.

Ei ja sa mien ik it ek, acht tûsend.

LOLKE.

Te blinder! Acht tûsend goune? hwet jimme sisse. Saepke hearst it? Nou wirde wy yet is liu fen belang. End — (*hy lûkt Saepke nionken him,*) sa kumme wy ek al wer in stap neyer ta ûs wit, scoe't net? Hwet tinkt er dy fen?

SAEPKE.

Ja Lolke, jimme wirde nou sukke liu! dou mast er nou mar skielk up ut um in rik wiif to sikjen.

LYKELTSJE.

Saepke der sis je hwet! dat ha 'k in 'e rekken. Lolke koe oars wol oankomme, mar nou yet helte better. Mar derum net, dou sist' ek in moai geskink fen my ha, dat ha 'k foar dy oer fanke, foarearst um datste in ûs luk dielste, dat wit ik, dou ginst it ûs, end ta 'n twaden um min man, dy hioed do it jild út it feske buse miste... dou wist wol, dat ducht my sear fanke, dou hest din troue hannen altiid halde kennen, mar sis mar werste sinnichheid in heste, as 't net oer 't mûch rent, den sist' it ek ha.

SAAPKE. (*Nimt Lolke by de han, en halt, foar har steanjeande, dy Lykeltsje foar.*)

Nou as 't sa rum boerket frou, den ben 'k gau út 'e rie. Jaen my disse den mar, den ben 'k dubel end dwars to freden.

ALLEGARE. (*Behalve de frou.*)

O! dy wearlach, to deale dy is »fijntsjes" aerdich, dy is birekkene, ens.

MOSES.

Ik zag et ten minste van men levenstage nooit mooijer. 't Is een salonstik, waarachtich waar! een salonstik.

LYKELTSJE. (*Fen 'e wiise.*)

Nou.... ik.... ik.... ik.... mat den oars sisse,

end dat ha 'k altijd sei 'n! hawar dit forrasket my. Fen sels as 't jimme sin is, Saepke.... 't is best — sa net, mar.... mar....

LANHEARE.

Ik bigrip Lykeltsje wol. Der mat in breidskat wese, wol nou, lit my der foar redde. Saepke har mem is min minne west, wy hadde oan 't selde borst lein, it selde hert het us lieafhawn, end derum neam ik se ut de grap wei »min sister.” Kunn oan, ik wul den nou is toane dat ik it har wolmien. Takumme Maye kumt de pleats iepen fen Sywert en Martsen, wol nou, as hia it oannimme, den kenne se dy pleats foar de selde hier oerkrye. Is 't er Sywert en Martsen sa goed gien, dat hia nou up de alde dei unbersorchd libje kenne, den scil 't tinkt my de jonge liu in disse dure tiiden der ek wol goed gean. Mar ik wul ek up noch ut net by dy lanhearen rekkene wirde, dy um end han fol jild de boeren strupe, end hiar pleats forrenneweare litte. »Libje end libje litte, dat halt de maetskippy in wesen,” dat is min libbensspreuk.

LYKELTSJE. (*Oandwaenlik*).

O ja lanheare, dat seit elk, as alle rike hearen wieren lik as jou, den scoe men praete kenne fen »greate lieue.” Nou rent er jamk al um, as se sa lits wirde dat se hir neiste end hir mindre pas it nedige ginne, ef sunder gnibbeljen jaen kenne. Ik sis:

REMMERT. (*Falt har in 't wird*).

Ei hiu, lit lanheare útpraete.

LANHEARE.

Nou ja, ik woe mar sisse, dat ik de pleats oan Lolke end Saepke dwaen wol lik as Siwert end Martsen dy hawn ha. Wilst ik Saepke as breidskat in rieu bisten up keap ta jaen scil. As Lykeltsje to minsten den mar tofreden is.

REMMERT end LYKELTTJE.

R. Tofreden? O! mîn lieave man! L. Lanheare, o hwet sis je? — it is to folle..... (*Hia skodsje lanheare de han. Lykeltsje skriemt.*)

LYKELTSJE. (*Tsjin Lolke en Saepke*).

Bern, o mîn lieave bern, neat is er my mear in 'e wei.

MOSES.

Nah menhear lanheare! je bent er nog een naar den ouden stijl of naar den nieuwen het raakt niet. Maar zoo waar zal ik gezond zijn, in de komeedje mogt ik zooveel edelmoedigheid aanschouwen! in 't werkelijk leven zag ik het nooit zoo als hier, dat 's waarachtig waar.

Lolke mei Saepke oan de han foar de Lanheare.

LOLKE.

Lanheare! jins goedens rent hast oer 'e miete. Wy nimme it iene en 't oar in tank oan, in de hoop en mei de wenske, dat ûs dwaen en litten tsjine oer wrald en mensken, jou toane scil, dat it oan gjin unwirdigen bisteld is. (*Hia fûskje.*)

LYKELTSJE.

Och heden hwet seit er dat moai, net? End och lanheare ik hie sa'n strid in my sels, oan d' iene kant mocht ik Saepke sa graech lye as wier 't mîn bern! end oan d' oare kant — ik woe Lolke heger oan ha.

JAPKE.

Mar it pear is mem to slim west.

HARKE end WIMK.

Ja Japke, dat wite wy ek wol. Nou! asjebliedt!

REMMERT.

Ei ja — hu wie 't nou ek wer? der kumme Siger end Ded wer tagelik del setten fen de burenen ou mei lange piipen.

SAEPKE.

Dat wier tafallich boer. Ik kaem krekt by Kopstra út do Lolke der foarby kaem. Nou dat wie tafallich, wel?

LYKELTSJE.

Ja! ja! in de fryerye ha 'k altyd sein, tafallicht it sa hwet. Mar junge lieue! nou de koegel truch 'e tsjerke is, wenskje ik jimme luk, luk in in lengte fen jieren, wrichtich.... (*Hia is hwet oandien.*)

REMMERT.

End ik neat minder, Lolke end Saep!

Libje lang end libje sûnd!
It de bûk lang tsjuk end rund!
Rep de lea, wes flink end handich,
Goed birekkene, net foelbandich;
Saep bliu altyd kreas end kein,
Wes Lolke upriucht, wird nea in flayer —
Politike ef Godstsienst drayer;
End fin beide in sellich ein.

It hiele selskip truch en or.

Nou! nou! hwet kumt de ald boer út 'e huke, to deale! Hwa hie dat tocht, it is in marakel! Nha is 't bei men leven zal ik gezond zein orrigineel! waarachtich!

Nei 't er wer hwet stille kaem is.

JAPKE, WIMK, HARKE.

Lolke end Saepke wy wenskje jimme neat minder, luk folle luk, fen herten, wy ginne it jimme.

MOSES.

End waarom ik den ook niet? Jonkpaar. Ik wensk je het verstand van vader Abram en mevrouw Sara. Jou jongeman het geduld van Jop, jou jonge vrouw de bedrijvigheid en lieflijkheid van Ruth, en aanjelui allebei te saam de rijkdom van Salomon op den koop toe. Nah!

LANHEARE.

Moai keapman! riucht aerdich.

LOLKE en SAEPKE (*Mei Moses fuskjende*).

Wy siss' er den ek mar fen herten tank foar.

WIMKE.

O Saepke, 'k ha jo nimmer jou libben end moaye klean forgind — mar sa as 't er nou mei jo foarstiet! Hawar, dat mat ik sisse — dat scil 't hiele gea je binye.

HARKE.

Ja ju, hwent it is mei de fammen lik as 't liedsje seit: (*Hy siungt mei in alde drai*).

Te fryen is t famke sa lieaf end nei 't sin, —
 't Jowt fleur oan har minlikste dagen; —
 Mar lang net it luk dat in frou hadde kin, —
 Dus in man bliuwt har wolbehagen. —

LANHAERE (*Wilst se allegearre loaitse um de wiise wer up Harke sin lied siungt*).

Nou nou Harke, jou kent 't redde, fy — sa kin men yet ris frolik wirde.

LYKELTSJE.

Ik sis 't jou lanheare, Harke der sit hwet in.

REMMERT.

Mar goede ginst, wy forjitte under alle wederwaricheden Lolke to freechjen hu 't him up Birgemerke ougien is.

LOLKE.

Upperbest, de kou het hundertfiifendsauntich, end it hokling twa end sauntich goune upbrocht.

REMMERT, LYKELTSJE, JAP en WIMK.

O! O! O! hwet is 't nou fremd, frede frede hwet in jild, fier buppe us taxaesje! Fier!

LOLKE.

Ja mem, nou sitte 'r smoarkoeken up. Ik ben nou sa fier buppe it sifer, dat mem mei har wird wol halde.

LYKELTSJE.

Nou wes mas gerist heite, strak scille w'r ta oergean. Ik woe se joun ha, um ik tocht der matte wy lanheare end de manliu mei utstrike. Hwet treft it nou moai oars net? En 't ken nou dubel lye.

ALLEGARE. (*Buten Moses*).

Wel wis! bisunder! Moai, bare moai, ens.

REMMERT.

Wit jimme hwet? de koffjetafel mast tocht my mar út 'e wei, end den masten wy mar mei de win bigjinne. Win is by de joden net unrein wol keapman.

MOSES.

Als je maar te veul drinkt! Waarachtig wordt se den by de joden, even goed als by de kristenen, onrein. Maar anders! neen poer, ik zal mit pleinsier een glaasjen slaan liggen drinken up je kezontheid.

LYKELTSJE. (*Wilst Wimk end Jap de tafel efter up ef alhiel fen it toaneel brocht ha, hwet nedich is, um as is toaneel net rum is, rumte to halden.*)

Wit je hwet my tochte keapman? It wirt sa let, jou kenne joun hast net mear foart. Jou masten hier fen nacht mar blieue, ken je wol um hûs end hûsgezin?

MOSES.

Huis en huisgezin, zegt UE.? Ik heb er keen huis of huisgezin. (*Hy siungt — pratende, nei komike drayen*).

Ik heb hals Moses seuen jaren —

Om Racheltjen kefryd; maar zie!

Toen ik eindelijkks dacht met haar te paren,

ALLEGEARE.

In punge fol kald jild! ens. *end by de leste trye rigen allegeare sa folle as 't ken foar en or ef truch in or donsjeude, wilst Moses end lanheare it oansjugge.*

JAPKE.

Yet nea fen mîn libbensdagen hab ik us heit end mem sa frolik siun.

LOLKE.

Ne Japke, ik ek net.

MOSES.

Nu kinderen, dat kan men hegreipen. 't Is toch ook een tagje der tagen. Acht teisend! en dan nog een soan aan de frou! en een goed vooruitzicht in de toekomst! Nah — et mag ellek niet gebieren.

LANHEARE.

De keapman seit sa: in soan oan 't wiif, mar 't scoe tocht my it spil yet mear foltallich meitse, as er derby foechje koe: end in dochter oan de man. As ik de driste skoer is oandie, end ik sei: Japke lieaf fanke, der heste mîn han, hwet seist' den?

JAPKE.

Der bigjint lanheare wer to gek-oanstekken.

LANHEARE.

Ne wrichtig net, it is tinken, mar siuchste wol? Ik ben hwet skruten útfallen as 't up it stik fen fryen oankumt.

JAPKE.

Nou ja, asjeblichaft, kum der sukke hearen mar um oan.

MOSES.

Wacht eens, ik weet et beter hoe 't moet. Kom jou er eens hier jonge dochter. (*Hy laet Japke alhiel up 'e foargroun*). Zie zoo; zoo gaan je hier staan in je folle

glorie, met je zakdoek in de hand, verstaanje? dat is om de tranen, weet je? tranen behooren er by een groote lui's verloving, begrijpje? En nu menhear lanheare, kom jou nou ook eens hier. Zien je? nu gaan je zòb voor dit meisken op je eene knie liggen. Zoo. (*Hy ducht it lanheare foar*).

LANHEARE. (*Sa dwaende*).

Nou keapman, is 't sa goed?

MOSES.

Ja wel, pas nu goed op. Nu mot je de handen vouwen, — ja juist, zoo, en nu moet je op teederen toon, met hartstocht uitroepen: Japke! U heet zoo, niet waar? (*Japke knikt fen »ja"*) Japke, ik bemin u! mijn dierbre wilt gij de mijne zijn?

LANHEARE.

Japke, mijn dierbre, ik bemin u, wilt gij de mijne zijn?

MOSES tsjin JAPKE.

Nou moete jou lanheare omhelsen — zie 'n je? zoo om zen hals vliegen — (*Moses ducht it foar*) en dan mot je met tranen in je oogen, tranen van aandoening, van blijdschap en vrees, verstaanje?...

JAPKE.

Mar man, as ik den nen trienen ha, hu den?

MOSES.

Dan wrijf je maar ter dege met je zakdoek in d' oogen, zoo schreijen er zoo veul. Maar nu moet je zeer aangedaan, lanheare om zen hals vliegen, en uitgillen: Mijn beminde, 'k ben d' uwe voor eeuwich!

JAPKE.

Lanheare! 'k ben jouers foar altijd, foar eeuich! (*Hia geane han oan han oer ein.*)

REMMERT. (*Brimstich*).

Mar nou rent it my den wrichtich mal genoch. Ik mat mar up it stik ou freechje, is dit tinken ef is 't kemeedsje?

LANHEARE.

Boer Remmert it is tinken. Min libben up it slot, mei min winhounen end kalkoenen, mei boerkjen en tûntsjen, fisknet end weitask wirt my to iensum. It gehossebos mei slinske fammen, end habsuchtige hûshaldsters forfeelt my. En ik ha 'r lang wol um tocht um jou dochter ta min wiif to freechjen, um dat ik wol seach dat s'er slach fen hie um har in min stan thus to finen, mar de sorch dat hia my tsjin 't sin nimme scoe — um dat ik ek al fry hwet alder ben, halde my fen dy stap to bek. Nou bart it mei in slingerslach, en ik win er nou gjin doekjes um. 'k Freegje nou mar riucht út: Scoe min bisit jou lukkich meitse kenne, Japke?

JAPKE.

Lit heit en hir it andert jaen up dy fraege. O! lanheare!.... (*Hia wirth oandien end skriemt*).

MOSES. (*Oan sâle*).

Ze doet het patent, Nah!

REMMERT.

Lanheare ik ken je sisse dat ik it altiid del bedde ha, Lykeltsje is der yet al oars fen, mar ik hab it har jimmer ut de holle praet, mar dat hia fen jou halde, end fen jo droamden as har hoap en wensk! dat mei jo fry lieaue.

LYKELTSJE.

O ja lanheare, mar siuch, hia biwarre it in har herte. Mar oars! ik sei faek, end dat ha 'k altiid sei 'n, as Jap gjin mefrou wirt mei trye fammen end in lieaf-

habbery feint! den wît ik net hu dy truch 'e tiid kumme scil, sa 'n umslach end sa 'n deftigens het se oan har.

LOLKE.

Ik ha s'er de gek wol um oanstitsen.

REMMERT.

Mar 't is in best fanke lanheare.

LYKELTSJE.

Ja lanheare! jou scille hoopje ik underfine hwet mem se great brocht het. Sa reitse wy beide bern kwit, och Here. Hawar min segen — fy — us lanheare us soan — (*Wisket in trien ou*).

REMMERT.

Ja lanheare, it is my ek maldernoeh. Mar hawar it mat wenne. Jap en Menhear, min beste wensk den mar.

DE OAREN.

End fen ûs net minder, luk up alle wegen. Gefilisierteert tot in een lengte van jaren.

SAAPKE.

Japke, Japke nou wirste yet mevrou.

JAPKE.

Mar ien geluk ik blieu din liefhebbende sister.

REMMERT end LYKELTSJE.

End us — liefste dochter! end altijd us Jap.

REMMERT.

Lykeltsje, hwet is dit injoun, sa'n joun forjitte wy nea.

LYKELTSJE.

Hwet praetste? Sa'n moaye joun belibje wy in der eeuichheid net wer.

LANHEARE.

Lykeltsje! Lykeltsje! As je nou net oerdrieue! den

dwaen je 't fest nea. Alteas dat wulle wy hoopje. End as 't oan de dubele bruiloft ta kumt! den....

LESTE TOANEEL.

Wimkje kumt up mei in greate bislachspoot in 'e hannen, wer mei se truch d' oaren hinne rint end dy se foar oan up it toaneel del set.

WIMKJE.

Frieunen rumte hwet, der kum ik oan slepen. Och lieave sauntjen der 'k sa'n wird um sis, hwet is t' binaud, hwet is 't binaud! o Frou! frou, ik skamje my, ik skamje 'r my um, mar it is net oars, ik ken 't net biliege, mar wilt ik hier wier, end my formakke in it boask fen Saep end Lolke...

LYKELTSJE.

O fanke, sint is hier yet oars hwet bard. Us Jap end de lanheare ben 't iens wirden, 't is wrichtig wier, hwet sceist' nou?

LANHEARE.

Ja Wimkje, as Japke de holle er foarhalt, den ken se nou den nionken my foar mevrouw spilje. Hwet tink je, scoe se der slach fen ha?

WIMKJE.

Nou asjeblicaft lanheare. Hia is er foar in 'e wise lein. Mar it is in best fanke menhear! As menhear Harke den letter foar stalfeint of koetsier nimt, wul ik jimme arbeidster wol wirde. In elts gefal — ik lukwenskje jimme fen herten. O! o! hwet scil dit nys truch it gea fleane.

MOSES.

Taar heb je gelijk in. Hwent dat een eenvoudig landmeisjen, tot landsvrouwe wordt verheven, is zeker, sedert den jongenheer Izaäk met het watermeisken Re-

becka geengageerd is komen te worden, geen grosmaal in 't leven gezien, nocte gehoord, nocte gebierd.

REMMERT.

Der scil je wol gelijk in ha keapman, mar Wimk mat ûs sisse hwet er in de hutte barde wilt hia hier wier.

WIMKJE.

Ja, wilt ben er strûnjeijers up it hiem end in de hutte west, ik seach er yet in skim fen du se ta de hutte útstowden. Ik ben se yet efternei west, sleat oer sleat in, renst net sa hast net, mar ik koe se net wer by, end du 'k wer in de hutte kaem, o! allerougrislikst, du seach ik earst hwet er bard wier. Sa ha se it bislach út de poat wei in de panne mei fet getten, end der is en strow fen bakt, end siuch hier (*Wimk nimt it lid fen de beslachpoat*) sa'n raere sitsewinkel ha se in 'e beslachpot bruid. (*It selskip giet bare neiskierich um de poat hinne stean, d' iene efter d' oare ducht er in greep in end krijet hwet.*)

REMMERT.

Kriminikes hwet leit der in? Siuch is oan, en rinkelbel. (*Hy beldert er mei.*)

HARKE.

End ik hab al in trompet. (*Hy blaast er up.*)

SAEPKE.

Siuch in flach! (*Hia rullet it flachje út en oar: ('t is in flach fen Nederlan)*) mar och hea, dy is net droech, ef er klibbet bloed oan. Siuch min hannen wirde read, it wier oars sa'n moaye flach — mar bloed er oan! dat griist jin.

MOSES.

Taar heb je gelijk in; een vlag met bloed beslekt is een treurig stik. Maar ik heb hier wat moais! (*Moses fint in wite sliempitse in de poat.*)

IT SELSKIP.

In sliepmutse fordild, nou wirt it yet malder.

MOSES.

Ik zal hem maar eens up zetten! (*Moses ducht it.*)

LANHEARE.

Der steane letters up keapman. (*Tjin Japke dy neyer oan Moses stiet*) hwet stiet er up dy mutse Japke? (*Moses halt Japke de holle ta en Japke lest:*)

JAPKE.

»Voor de dienst in Neêrlands Indie.»

MOSES.

Nah, die 's prachtig, en niet van gistere.

LANHEARE.

Misschien fen Ulespegel!

LOLKE.

Ik hab al in fluite. (*Hy fluitet er up.*)

LYKELTSJE.

En och hwet hab ik hier? in lyts berne himtsje, o! ougrislik hwet is 't raar. (*Hia loaitse wakker.*)

WIMK.

Dat mat de frou Saap ef Japke mar forearje.

JAPKE.

Nou den mast dou *dit* mar ha, in moai litsberne mutske. (*Hia smit it Wimk ta, der wirt freselik lake.*)

LANHEARE.

Siuch nou is, ik fin wrichtich in snoeimes, hwet is 't fremd!

REMMERT.

Ja dat is *jou* wol fremd menhear, mar folle lanhearen renne er altijd mei in 'e han, end alle fiif jieren wirt it up ny slipe.

LYKELTSJE.

Ja en ik sis, end dat ha'k altiid sein, den snoeye se sims up it libben um ou.

LANHEARE.

Ja, mar de boeren matte ek wol is upskerpe wirde, ef hia wirde de rayen lik, dy sels net wite werum dat se waexje.

MOSES.

Maar hwet is dit? Kijk eens! (*Moses hellet in lîts pakje út de poat foar it liucht, dat er al útrollet en útfaldet, sa dat it in greate lape wit pompier wirt, end derút kumt in bril to foarskin. It hiele selskip slacht er canducht up.*)

SAEPKE.

Frede hwet in greate wite lape, siuch der stiet hwet op. (*Hia wiist nei ien fen de luken.*)

MOSES.

Waar? Ja zeker. (*Hy ken 't net lese.*) Och keik jy er eens hear lanheare, 't is vast griesks of latijns.

LANHEARE.

Der stiet: Ken je 't fine frieun? Set oars Disse bril mar up je noas.

LYKELTSJE.

Nou! nou! hwet is 't in merakel!

REMMERT.

Hwet is sa'n merakel?

LYKELTSJE.

Dat de lanheare suks latyns sa mar gled lise ken.

MOSES.

Dat de boeren et verstane, wil frou zeggen, maar stil, ik zal de bril maar eens upsetten. (*Mei geestdrift.*) Waarachtich ik vind et! zien je? Keik daar staat et. »Nederland anno 1901.»

REMMERT.

End der stiet neat up, fy dat is ek al fremd.

JAPKE. (*Dy truch in huke up to tillen er truch siucht*).

Siuch der stiet fen bennen hwet in.

MOSES.

Je hebt gelijk, jonge jiffrou. O het is deidelijk; taar zien je 't: »Kaart van het Duitsche rijk.» Nah! taar sit hwet achter, wat zegt u mijnheer lanheare? (*Moses teert it pompier up*). Die 's aerdich!

HARKE.

Hwet sit der efter keapman? Hwet bitsjut it?

MOSES.

Dat bitsjiut, dat Neerland in 1901 met de bril gezocht moet worden, en alleen zal te vinden zijn in het groote Duitsche rijk. Zien je? nou begreip je wat het zegt geannexeerd te zijn. Ze hebben Neerland niet gestolen, niet plat geschoten, niet veroverd — maar geannexeerd. Zonder te vragen of 't paste en naargevoegen was, zijn wij opgelost in het Duitsche rijk, om er de lasten en lusten van te dragen.

HARKE.

Nou ik sis den mar plaen út, as dat den sa mar mei stille trumme ta gean ken, den hab ik er gjin forstan mear fen. Hwet divel nou, wy hadde mei oranje oan 't head altijd in egen hushalding hawn, en as se der in ein oan meitse wulle den scille se sjen dat er yet Friske stiifkoppen benne. Hwet sisse jou lanheare?

LANHEARE.

Ja Harke, hwet scil ik er folle fen sisse. It untbrekt Neerlan oan iendracht. Wist men de gouden frede tsjinstber to meitsen ta heil fen 't algemien, truch up alle wiisen nuttige kennis end wolfeart ûnder alle stanen to forsprieden, den scoeden wy de sterkste dik ef daem meitse keune tsjin oer-utheemske hearskippe.

Mar mei harrewarjen oer godstsjinst en skoale, wer fen neat oars as sucht nei 't masterskip de drieufter is, slope wy us sels, en giet — frees ik — Neerland yet in twadracht, — ta spot fen Europa — to sink.

LOLKE.

Ei fy lanheare, end skielk mîn swager, der wulle wy it beste fen hoopje.

REMMERT.

Hier is to minste yet in poat fen oerfloed. (*Hy kri- get in hanfol uleveltsjes út de poat.*)

SAEPKE.

Ja, end siuch hier is. (*Hia het in hanfol koekjes.*)

LANHEARE. (*Ducht ek in taest in de beslachspaat en kriget er ek in hanfol swiete kaue ut.*)

Der in poat fen oerfloed is, tsjinnet it us woldiedich to wesen, kum oan, ien! twa! mars! (*Hy smit de lekker- nye under de taskouers.*)

MOSES.

Patent, excellent! Dat kan nu heeten annexeeren te laten. (*Moses ducht ek sa.*)

DE OAREN.

Ja! Ja! to mar, dat benne kugels fen frede, Paf! (*Ek hia saye hiar lekkernye oer 't folts.*)

LANHEARE.

Sa struit de natûr har milde jiften nou alle dagen oer it menskdum. Hu dwaes dat men er nen tankber brukme fen makke.

JAPKE.

Den scille wy truch wiiser to wesen, in goed foar- bield jaen.

WIMKJE.

Mar mei dat al as 't up is, is 't dien. End sa is 't hier

ek. De poat is leach, en deademansfinger is 't ein fen de grap.

LANHEARE.

In foarbielld foar us allegeare.

LYKELTSJE.

Mar frieunen, mei al dy grappen end al dy wille, mat ik jimme sisse dat ik er mal fen ben, dat wy disse fremde stoarje joun bilibje masten. It wier ef it my up 'e lea lei, dat er sa hwet fulchje scoe. Hwent ik sis, end dat ha 'k altiid sein, as 't alles sa moai rent den kumt er wer in slach up. Ik scoe jimme joun sa útstrike, end sa swiet ûnthelje up smoarkoeken, end och och, nou is 't sa allermoeilikst mistribele. Ik ben der mål fen dat 's wrichtich wier.

LANHEARE.

Ei dat is neat Lykeltsje. (*Hy slacht de earm um Japke end giet mei har up side foaroan up it toaneel stean*). Ik wit wol hwet dat wy lieaver ha as smoarkoeken. (*Hy pattet Japke*).

JAPKE.

Ja mem, end ik ek wol. (*Lolke end Saepke geane tsjinoer de lanheare oan d' oare side up it toaneel. Harke mei Wimk der efter ek. Hia dwaene lík as lanheare end Japke, en sisse ek sa*): Wy ek wol! wy ek wol! (*Remmert nimt Lykeltsje end giet der mei oan de side by lanheare stean sa dat de fouer pearen nou in langwerpich fouerkant utmeitse.*)

REMMERT.

Wel nou as jimme, jimme der mei treastgje kenne, wy wite it sels ek wol. (*Hy pattet Lykeltsje ek.*)

Moses yet altiid mei de sliempitse up 'e holle, end de bril up 'e noas, giet nou in 't midden efter de beslachpoat stean, end siungt.

(Wiise: *Gij vergt my dat ik zingen zal.*)

Het leve als men 't wel beschout,
 Is al een wonderstuk.
 Den een die vrijt, den andere trout,
 Maar ik zit in den druk.
 Ik ben een ongelukkig man,
 Omdat ik niemand zoenen kan.
 Die vrouw noch meisjes heeft op zij
 Een ongeluk is hij.

KOOR.

Hij is een ongelukkig man
 Die vrouw noch meisje zoenen kan,
 Die vrouw noch meisje heeft op zij,
 Een ongeluk is hij.

MOSES.

Toen Adam nog lag in zijn krib
 Te slapen op het dons,
 Kroop mevrouw Eva uit zen rib —
 Maar Adam zei: allons!
 Na dat hij met haar had gevrijd,
 Al ware ik ook zes ribben kwijt,
 Al was 't om seiven ook te doen,
 Ik gaf ze voor een zoen.

KOOR.

Toen hij met Eva had gevrijd,
 Was Adam wel een ribbe kwijt,
 Maar was 't om zeven ook te doen,
 Hij gaf ze voor een zoen.

MOSES.

Dus weegt het vrienden u soms zwaar,
 't Geeft altijd geen plezier,
 Verbindt u dan tot hem en haar,
 Zoo als deez' lieden hier.

Want waar dat een alleen voor zwicht,
 Dat dragen twee te samen ligt
 En wonen vrees en zorg in 't hart —
 Een kus verdrijft de smart.

KOOR.

Want waar dat een alleen voor zwicht
 Dat dragen twee te samen ligt.
 En wonen vrees en zorg in 't hart,
 Een kus verdrijft de smart.

MOSES.

Is soms uw beurs hoeveel ge ook doet,
 Als deez beslachspot leeg,
 Wel hem die van zijn vrouwtjen zoet,
 Tot troost, een zoentjen kreeg.
 Hij is een regt gelukkig man,
 Die vrouw of meisje zoenen kan.
 Neem zoo gij kunt de proef er van,
 Je kunt er vast op an.

KOOR.

Hij is enz.

*As er foar ruppen wirt, giet Mozes up de eftergroun en
 kumt Remmert foar, end siungt:*

Wiise: Laat ons saam in onzen kring.

Koe moarn end joun in min gesin,
 Jimme sinnen flye.
 'k Hoopje der men 't skikke ken,
 Scil men se ek sa krye.

KOOR.

Traderatraldera enz.

Lanhears net to strang end stiif.
Riuchtute end brave joden,
Remmerts Nyboers mei it wiif
Mei jimme bern end boden.

KOOR. (*As foaren*).

Libje soun end libje lang,
Frolik oer de miete.
Nucht oan 't wirk jowt fleur de sang,
Hwa ken 't siungen litte.

KOOR. (*As foaren*).

Ut.

M. J. W.

1070 II 41

P A T S J E S.

EARNSTICH GRAPPICH SANGSTIK

fen de skrieuer fen: *In moarn end in joun by Remmert
Nyboer end sîn gesin.*

PRIJS 10 CENTS.

Dit zangstuk eigent zich , om na de opvoering van
bovengenoemd blijspel te worden gezongen.